

GRONINGEN

N

**AFDELINGSORGAAN
NEDERLANDSE
GENEALOGISCHE
VERENIGING
AFDELING GRONINGEN
2020 JAARGANG 27**

GroninGEN

wordt uit gegeven door de **NGV** (Nederlandse Genealogische Vereniging) afdeling **Groningen** en verschijnt drie à vier keer per jaar.

Abonnementen

GroninGEN wordt gratis toe gestuurd aan de leden van de NGV-afdeling Groningen.

Overige leden van de NGV kunnen zich abonneren via een bij komend of gezinslidmaatschap van de afd. Groningen à € 11,00 per jaar, aan te vragen bij de landelijke ledenadministratie NGV, Postbus 50, 3980 CB te Bunnik.

Andere belangstellenden kunnen een los abonnement nemen door overmaking van € 10,00 op rekening NL73 INGB 0589 6198 02 t.n.v. van de Nederlandse Genealogische Vereniging, onder vermelding van 'Abonnement GroninGEN'.

Oude nummers

Losse nummers 2014 t/m 2018 indien beschikbaar kosten € 4,00 en volledige jaar gangen € 10,00, inclusief porto.

Losse nummers eerdere jaren indien beschikbaar kosten € 1,00 per stuk en € 2,00 per jaargang, exclusief porto. Te bestellen door overmaking op ge noemde bankrekening, o.v.v. de gewenste nummers of jaar gang(en).

Schrijvers-exemplaren

Schrijvers van artikelen krijgen een auteursexemplaar.

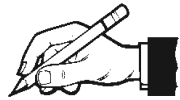
Meerdere exemplaren te verkrijgen tegen een gereduceerd tarief, mits vooraf aangevraagd.

Voor **spelregels, verantwoordelijkheden** en **advertentiemogelijkheden**: informeer bij de redactie.

Website afdeling Groningen: <https://www.ontdekjouwverhaal.nl/onze-afdelingen/groningen>

Voorwoord

Eppo van Koldam
Afdelingsvoorzitter

In mijn voorwoord in de laatste GroninGen van 2019 heb ik verslag gedaan van de landelijke ontwikkelingen en aangegeven, dat de NGV de komende jaren voor lastige keuzes staat. De vereniging heeft een behoorlijk vergrijsd ledenbestand en dat leidt onontkomelijk tot ledenverlies door overlijden. Het lukt niet dit ledenverlies te compenseren door nieuwe aanwas. De algemene afnemende bereidheid lid te worden van verenigingen zal hier stelling debet aan zijn. En misschien moeten we ook af van de term ‘genealogie’. Die term is langzamerhand veel te stoffig geworden. Familiegiedenis bekt veel beter. Dat zagen we in Groningen bij de georganiseerde ‘Dag van de Groninger Familiegiedenis’ op 18 januari jl. Maar liefst 140 bezoekers wisten de weg naar de Groninger Archieven te vinden. Dat gaan we zeker herhalen.

Maar terug naar dat ledenverlies. Minder leden betekent minder inkomsten. En dan komt de spannende vraag aan de orde: wat gaan we niet meer doen? Of ergo, wat willen we juist wel blijven doen? Voor ons als afdelingsbestuur liggen de prioriteiten duidelijk regionaal en wij accepteren, dat dit ten koste kan gaan van landelijke voorzieningen, zoals het verenigingscentrum in Bunnik en het landelijk blad GensNostra. Daar waar elders in de vereniging nog wat struisvogels en wat kaasschavers rond lopen, dragen wij onze keuze ook duidelijk uit. Niet alleen binnen onze eigen afdeling, maar juist ook landelijk. Dat wordt niet alom gewaardeerd, maar dat is niet erg. Strategische keuzes in een afslankingsproces leiden nu eenmaal niet tot brede blijdschap.

Intussen gaan wij in Groningen stug door met het organiseren van activiteiten. Ik noemde boven al de zeer succesvolle ‘Dag van de Groninger Familiegiedenis’. Daarnaast wil ik de cursus genealogie noemen, die we recentelijk hebben afgesloten en volgend jaar zeker zullen herhalen. Dit voorjaar organiseren we weer een genealogisch spreekuur. Simon Dallinga coördineert deze activiteiten en hij heeft in aanvulling daarop ook nog een studiegezelschap genealogie opgezet. Teijo Doornkamp is vanuit het bestuur de organisator van het ledematenproject. U leest daar elders in dit blad meer over.

Het is ons gelukt om een kandidaat bestuurslid te vinden. Op de eerstvolgende Algemene Leden Vergadering zullen wij voorstellen om Godwin Zwanenburg te benoemen tot bestuurslid. Hij draait inmiddels al mee in onze vergaderingen om de sfeer te proeven.

Van de voorzitter

Eppo van Koldam

Zaterdag 15 februari jl. ben ik afgereisd naar Leeuwarden om daar een bijeenkomst te bezoeken van de afdeling Friesland van de NGV. Een naar achteraf zou blijken bijzondere bijeenkomst, omdat de voorzitter van de afdeling Friesland, George Schepperle, een paar dagen na deze bijeenkomst zou overlijden. Een gevoelig verlies voor onze Friese collega's.

Maar waarom ging ik naar Leeuwarden? Ik wilde gewoon eens bij een andere afdeling in de keuken kijken. Wat doen zij wat wij niet doen? En wat kunnen wij daarvan leren? Een groot verschil is, dat wij in Groningen bijna geen bijeenkomsten organiseren voor onze eigen leden. Wij doen mee met de organisatie van de succesvolle lezingencyclus op woensdagavonden in de Groninger Archieven, maar daar blijft het bijna bij. Onze enige aanvullingen bestaan uit de Algemene Leden Vergaderingen meestal gevolgd door een korte lezing. Helaas is de belangstelling voor deze bijeenkomsten minimaal. Zeker nu wij door de sluiting van de Groninger Archieven op zaterdag genoodzaakt zijn uit te wijken naar de dinsdagavond. In Friesland is men in dat opzicht beter af. De archieven, aldaar Tresoar geheten, zijn op zaterdag wel open en bieden dan ook onderdak aan de NGV. En er was een goede opkomst.

De heer Bas Wilschut verzorgde in Leeuwarden een presentatie van het door hem ontwikkelde en door de NGV verkochte programma GensDataPro. Voor mij een tweede reden om af te reizen naar Leeuwarden, want ik kende dat programma alleen nog maar van naam en van de informatie op een folder. En dat is eigenlijk niet best, want als afdelingsvoorzitter moet je toch minstens enig zicht hebben op wat de NGV in de verkoop heeft. Welnu, dat zicht heb ik nu. GensDataPro is inderdaad een erg mooi programma met veel grafische mogelijkheden en een goede 'look and feel'. Nog wat mooier dan het programma Aldfaer, maar dat programma is dan ook gratis, terwijl GensDataPro voor u als lid van de NGV € 65,- kost. Overigens ben ik zelf gebruiker van Haza-21 en hoewel dat programma nog duurder is, blijf ik dat ook, omdat ik er meer gegevens over panden in kwijt kan. In Leeuwarden was er veel waardering voor de presentatie van de heer Wilschut. Moeten wij in Groningen ook zo'n bijeenkomst organiseren? Wellicht een presentatie van meerdere programma's op een middag of avond? Laat van u horen!

Over dat laten horen gesproken. Ik wil deze keer niet te negatief doen over de landelijke ontwikkelingen, maar er zijn inmiddels nieuwe zogenaamde functionele e-mailadressen ingevoerd. Ik ben nu bereikbaar als voorzitter-grn@ngv.nl en secretaris Simon Dallinga als secretaris-grn@ngv.nl. Maar als u op onze website kijkt, staan daar nog de oude adressen. Ik voel u al denken: "maar die berichten kun je toch automatisch door laten sturen?" Helaas, bij de NGV komen we voornamelijk niet verder dan de melding "er is een probleem opgetreden bij het bezorgen van je bericht". Laten we hoop houden op beterschap. Excuses voor degenen die geprobeerd hebben ons te mailen.

Digitaal toezenden GroninGEN

In de vorige nummers van GroninGEN hebben wij de mogelijkheid genoemd om GroninGEN digitaal te ontvangen. Verscheidene mensen hebben zich aangemeld. Hartelijk bedankt. Desondanks willen wij u deze mogelijkheid wederom onder uw aandacht brengen. Zendt u daartoe een email met uw naam, lidnummer en natuurlijk het te ontvangen e-mailadres naar redactie.ngv.groningen@gmail.com (let op ons nieuwe mailadres). Indien uw e-mailadres wijzigt moet u dat ook aan ons doorgeven zodat wij het kunnen aanpassen. Personen die zich hiervoor aanmelden zullen GroninGEN m.i.v. het eerstkomende nummer digitaal ontvangen.

Namens Bestuur en Redactie,
Klaas Bijsterveld

Agenda

Alle bijeenkomsten vinden normaal gesproken plaats in de Groninger Archieven, Cascadeplein 4 te Groningen, in het verlengde van het Hoofdstation tussen het Emmaviaduct en het Hoornsediëp: vijf minuten lopen vanaf bus- en NS-station. Toegang is gratis. Zaal open vanaf een half uur voor aanvang van de bijeenkomst.

Het lezingenprogramma van NGV afdeling Groningen, Stad&Lande en de Groninger Archieven ziet er als volgt uit. Voor nadere informatie zie ook de websites van de organiserende verenigingen en instellingen.

8 april 2020 - 20:15 uur.

Een wereld van onschuld in voetbalfoto's.

Schrijver en journalist Herman Sandman van Dagblad van het Noorden laat zijn gedachten de vrije loop bij opvallende voetbalfoto's van Persfotobureau D. van der Veen uit de jaren 60 en 70. De foto's tonen een wereld van onschuld. Na de pauze is er een vraaggesprek met fotografen Wolter Kobus en Jelte Homburg over hun ervaringen langs de lijn, over hun mooiste foto's en over de voorbije tijd.

Voorafgaand (19:30 uur) aan deze lezing is er een jaarvergadering van Stad en Lande.

Genealogisch spreekuur

Simon Dallinga, Gieten, simondallinga@hotmail.nl

De NGV afdeling Groningen heeft in maart het genealogisch spreekuur hervat.

Beginnen met uw stamboom uit te zoeken? Hulp bij een vastgelopen familieonderzoek?

Heeft u na het zien van afleveringen van Verborgene Verleden wel eens gedacht om zelf een onderzoek naar uw familie te starten? Maar aarzelt u omdat u niet weet waar u moet beginnen? Of bent u begonnen, maar vastgelopen bij een moeilijk terugvindbare voorouder?

Stamboomonderzoek is een leuke hobby. Samen met andere onderzoekers kunt u terugvinden waar uw familie vandaan kwam, kunt u zich verdiepen in de lokale geschiedenis en kunt u zien welke plaats uw familie in die geschiedenis heeft ingenomen.

Ervaren onderzoekers van de afdeling Groningen van de Nederlandse Genealogische Vereniging helpen u graag op weg in uw genealogische zoektocht. Wilt u beginnen, maar u weet niet hoe, of bent u begonnen maar bent u vastgelopen?

Wanneer:

- dinsdag 21 april 19:00 – 20:45 uur
- dinsdag 19 mei 19:00 – 20:45 uur

Waar: Groninger Archieven, Cascadeplein 4, Groningen
(’s avonds gratis parkeren, melden bij de slagboom)

Basiscursus genealogie

Simon Dallinga, Gieten, simondallinga@hotmail.nl

In het najaar van 2019 heeft NGV Groningen voor het eerst in lange tijd weer een cursus genealogie verzorgd. Enkele reacties waren: Het was een fijne cursus en ik heb er veel aangehad. Nieuwe inzichten in huwelijks bijlagen, zoeken naar bronnen voor 1811, vastgoed en militairen. Jullie hebben een hele goede basiscursus neergezet, die de verwachtingen ruimschoots overtrof. De cursus heeft inzicht gegeven in wat er op de diverse sites in tal van bestanden informatie is te vinden. Het zou fijn zijn als we zelf zouden kunnen oefenen tijdens de cursus.

Vanwege de positieve reacties en het feit dat er al veel mensen op de wachtlijst staan die we niet willen teleurstellen geeft de NGV afdeling Groningen dit najaar opnieuw een basiscursus genealogie. We gaan hierbij de mogelijkheid geven zelf te oefenen tijdens de cursus op een meegebrachte iPad of laptop. De groep zal bestaan uit 16 personen, er zijn nog twee plaatsen beschikbaar.

Wilt u graag aan deze cursus deelnemen, neem dan contact op met onze secretaris: simondallinga@hotmail.nl.

Het programma bestaat uit:

- Burgerlijke Stand en Bevolkingsregisters, 19e en 20e eeuw
- Basisbronnen 17e en 18e eeuw
- Genealogische computerprogramma’s
- Wat zijn de mogelijkheden als digitaal zoeken ophoudt?
- En andere onderwerpen die in de loop van de cursus naar voren komen

Plaats: Groninger Archieven, Cascadeplein 4, Groningen.

Tijd: 2e dinsdagavond van de maand 19:00 - 20:45 uur.

Data: 8 september, 13 oktober, 10 november, 8 december, 12 januari (2021).

Kosten: Voor NGV-leden gratis en voor niet-leden € 15,-.

Studiegroep genealogie

Simon Dallinga, Gieten, simondallinga@hotmail.nl

De studiegroep genealogie is van start gegaan en bestaat momenteel uit 5 personen. We komen opnieuw bijeen op woensdag 22 april om 13:30 uur in de Groninger Archieven. De bedoeling van de studiegroep is om met mensen in contact te komen die ook met genealogie bezig zijn en samen dingen uit te zoeken.

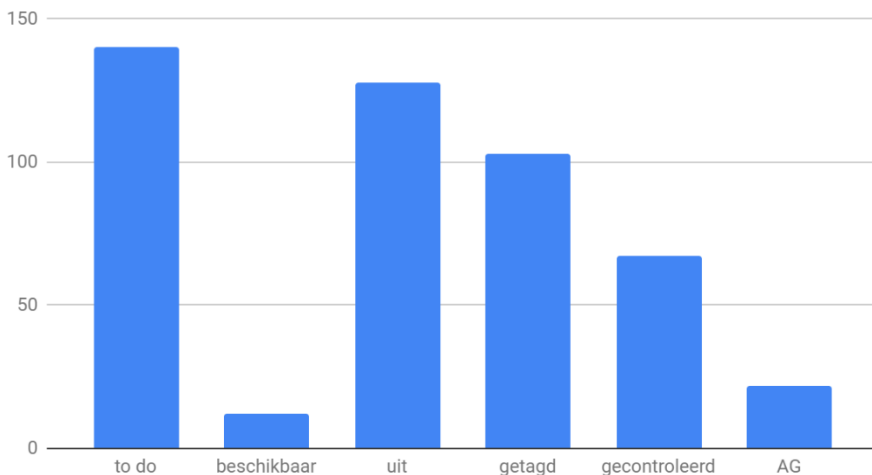
De deelnemers kunnen zelf aangeven waar hun belangstelling naar uit gaat en welke vragen ze hebben. En het is natuurlijk ook heel leuk om van anderen te horen waar ze mee bezig zijn en waar ze tegenaan lopen. Heb je hiervoor belangstelling, laat dat dan weten: simondallinga@hotmail.nl (secretaris NGV Groningen).

Lidmatenproject - stand van zaken

Teijo Doornkamp, Groningen, doornkamp@zonnet.nl

De NGV en de Groninger Archieven doen sinds juli 2019 een MaakGeschiedenis-project om de lidmaatgegevens van de Groninger kerken op te nemen in Allegroningen.nl. Circa 20 vrijwilligers behandelen ("taggen") de transcripties die in 2004-2006 door vrijwilligers zijn gemaakt. De getagde bestanden worden door de archieven vervolgens in AlleGroningers opgenomen.

Voorraad

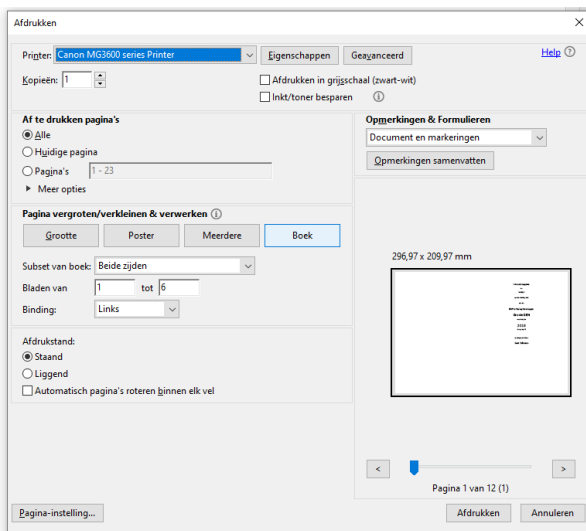
Dit een grafiek van de voortgang.

De vrijwilligers hebben momenteel 74% van alle kerspelen behandeld, er zijn nog slechts 12 kerspelen voor tagging beschikbaar. Het einde van het project komt dus in zicht. Om de groepsbinding te versterken en om nog wat extra vrijwilligers te strikken, hebben de NGV en de Archieven op 18 januari een Dag voor de Groninger Familiegesciedenis georganiseerd, met daarin 's ochtends aandacht voor dit project. 12 van de taggers zijn de hele dag aanwezig geweest. Op 14 maart organiseren de archieven een dag voor de vrijwilligers in alle drie de MaakGeschiedenis-projecten, naar Lidmaten Gezocht zijn dat Open het Stadsbestuur en Het beeld van Groningen.

Indexen GroninGEN 2018 en 2019

Teijo Doornkamp, Groningen, doornkamp@zonnet.nl

Gert Zuidema heeft voor ons een index gemaakt van jaargang 2018 van GroninGEN. De redactie heeft van hem het vak geleerd en heeft er eentje gemaakt van jaargang 2019. Gert, bedankt voor al deze jaren!

De indexen zijn te downloaden vanaf de website van de NGV op pagina:

<https://ontdekjouwverhaal.nl/onze-afdelingen/groningen/afdelingsblad-groningen/groningen-indexen/>.

Wie het document op papier wil hebben: het document moet in Adobe Acrobat Reader geprint worden als boekje voor het beste resultaat. Kies voor het printen als Boek en als subset van boek Beide zijden, zoals in het voorbeeld.

Dag van de Groninger Familiegesciedenis

Teijo Doornkamp, Groningen, doornkamp@zonnet.nl

De Groninger archieven en de NGV hebben op 18 januari voor het eerst een dag voor Groninger Familiegesciedenis georganiseerd. 's-Ochtends kwamen de vrijwilligers van het Maak Geschiedenis project Lidmaten Gezocht bijeen voor een gezellige en informatieve sessie, waarin Teijo Doornkamp de kneepjes van het taggen nog eens toonde. Albert Beuse liet zien hoe de getagde gegevens uiteindelijk in AlleGroningers terechtkomen.

's-Middags vertelde Albert Beuse over de toekomstplannen van de archieven met AlleGroningers, Johan Waterborg en Eppo van Koldam deden elk een gesproken column. Het grootste deel van de middagsessie was voor Antonia Veldhuis, die op haar geheel eigen wijze mensen warm maakte voor het doen van familieonderzoek.

De dag was goed bezocht, alle 140 beschikbare plekken waren vergeven. Dat roept om een vervolg volgend jaar!

Als een dief in de nacht

Het leven van Johannes Geerts Pool (1806-1847)

Peter van Rooden, Zegge (NB)

Johannes Geerts Pool, een 'Damster' die in zijn leven veel tegenslagen kende, probeerde lange tijd zijn hoofd boven water te houden door eerlijke arbeid. Mogelijk vanwege armoede wendt hij zich tot diefstal. Hij loopt in 1840 tegen de lamp, maar komt daarna niet tot inkeer. Als hij vijf jaar later met wat kompanen smokkelwaar vervoert, wordt hij wederom aangehouden, veroordeeld en gevangen gezet. Hij eindigde zijn leven eenzaam in een cel, 40 jaar oud.

Op 23 maart 1806 komt Johannes ter wereld in Appingedam als zoon van Geert Hindriks Pool en Auke Jans Frima.¹ De doop vindt plaats op 5 april in de kerk van de Hervormde gemeente van Appingedam. Vader Geert is naast timmerman ook politiemeester van beroep, een belangrijke functie in de kleine stadsgemeenschap van Appingedam. Als Johannes drie jaar is, overlijdt zijn vader op 43-jarige leeftijd en alsof Johannes en zijn moeder nog niet genoeg verdriet hebben verwerkt, sterven ook de twee jonge broertjes van Johannes op respectievelijk 9-jarige en 1-jarige leeftijd. Hoe moeder Auke het nu redt met de drie

overgebleven kinderen is niet geheel duidelijk. Later vinden we in akten terug dat zij de kost verdiende als werkster.² Waarschijnlijk wordt de jonge weduwe in deze moeilijke tijd bijgestaan door enkele familieleden en/of burens.

Als Johannes nog maar net 18 jaar is, overlijdt zijn 54-jarige moeder te Appingedam. Johannes is dan al lang aan het werk en zal weinig onderwijs gevolgd hebben in zijn jonge jaren, hoewel later blijkt dat hij wel kon schrijven. Voor onderwijs was vaak simpelweg geen geld en dat ook Johannes allesbehalve rijk is, blijkt later wel tijdens zijn huwelijk. Van beroep is hij inmiddels verver en glazemaker. In 1825 moet Johannes op voor zijn nummer en moet hij gekeurd worden voor de nationale militie, hij trekt nummer 13 tijdens de daarop volgende loting. Ondanks dat hij nummer 13 trekt en dus ingeloot wordt, wordt hij vrijgesteld omdat zijn oudere broer Geert enige jaren eerder gediend heeft. Johannes wordt zodoende vanwege 'broederdienst' vrijgesteld.

Huwelijk

Johannes is 23 als hij op 19 mei 1830 in het huwelijk treedt met de 20-jarige Helena Albertus Vos, dochter van een Damster bierbrouwer.³ Het is een feestelijke gebeurtenis met een rouwrandje, want waren de ouders van Johannes al enige tijd geleden overleden, de moeder van Helena stierf enkele maanden voor het voorgenomen huwelijk. De vader van Helena, de bierbrouwer Albertus Vos stierf op slechts 28-jarige leeftijd in 1813 toen zij nog maar drie jaar was. Het sterven van de ouders levert voor de bruid Helena wel wat problemen op. De jonge bruid heeft geen naaste familie of bloedverwanten en enkele naasten van haar beleggen op 3 mei een familieoverleg (zgn. 'Raad van naastbestaanden') om enkele personen te benoemen die de benodigde autorisatie kunnen verlenen omdat Helena voor de wet nog minderjarig is.⁴ De vrederechter wordt er bij betrokken om een document op te stellen en bovendien wordt er ook een akte van onvermogen afgegeven door de burgemeester van Appingedam.⁵ In deze laatste akte wordt vermeld dat zij in 'behoefte omstandigheden verkeren' en niet in staat zijn om de kosten te dragen voor het aanstaande huwelijk.

Overigens was het op hun trouwdag dubbel feest, want ook de zus van Johannes trad in het huwelijk. Het pasgetrouwde stel Pool-Vos kreeg uiteindelijk vier kinderen waarvan er drie de meerderjarige leeftijd bereikten. Maar helaas, Johannes wordt al in 1838 weduwnaar als zijn vrouw Helena op slechts 28-jarige leeftijd in het kraambed sterft. Zij laat hem met vier jonge kinderen achter. Het alleen zijn valt hem zwaar en rond deze tijd woont Johannes met zijn kinderen bij zijn oudere broer Jan en diens vrouw in te Appingedam, wijk 3.⁶ In 1840, op zijn verjaardag, hertrouwt Johannes met de 28-jarige Hindrika Hindriks Oosterender. Zij schenkt Johannes nog een dochter en een zoon. Het dochtertje overlijdt op jonge leeftijd, de zoon Jan genaamd, bereikt wel de meerderjarige leeftijd.

Op heterdaad betrap

Tijdens zijn werk probeert Johannes in het voorjaar van 1840 iets van zijn werkgever te stelen. Het komt hem echter duur te staan, want de zogenaamde 'domestique diefstal' komt uit en Johannes mag zijn daden verantwoorden voor het Provinciaal Gerechtshof in Groningen. Hij wordt op 29 juni 1840 veroordeeld tot een maand gevangenisstraf.⁷ Na zijn vrijlating komt Johannes enige tijd niet meer in aanraking met de politie, althans we vinden hem niet meer terug bij de veroordelingen van het Provinciaal Gerechtshof.

Om onbekende reden gaat Johannes toch weer het verkeerde pad op en komt hij, samen met wat anderen, in contact met de beruchte smokkelaar Willem Johannes Smith (1811-1895). Smith heeft al enkele keren gesmokkeld en is bereid om Johannes en zijn maten mee te nemen en zo illegaal wat bij te verdienen. Gezamenlijk besluiten zij om wat goederen te smokkelen door het *onvrij territorium*⁸ dat in de omgeving van Delfzijl nog steeds van kracht is. Het is riskant, daar is Johannes zich terdege van bewust en het is de vraag wat hem hiertoe drijft. Is het de hang naar avontuur of is het pure noodzaak, omdat hij niet in staat is op een eerlijke manier voldoende geld te verdienen om zijn gezin te onderhouden? Ironisch genoeg houdt juist Johannes, nota bene de zoon van een politiemeester, zich nu bezig met het smokkelen van goederen.

Opgepakt

In mei 1845 gaat het mis, want in de nacht van 7 op 8 mei van dat jaar wordt Johannes met zijn mede-smokkelaars gesnapt. Bij het dorp Spijk (Gr.), op het *onvrij territorium* worden de vier wagens met smokkelwaar aangehouden door enkele kommiezen.⁹ Smith eist een vrije doortocht en als dat niet lukt, schiet hij met een pistool op één van de kommiezen. Hij mist en er ontstaat een gevecht tussen de vier kommiezen en achttien (!) smokkelaars. Met sabels en stokken weten de kommiezen in een twee uur durend gevecht de overhand te krijgen en de meeste smokkelaars in de boeien te slaan. Zeven smokkelaars raken tijdens dit gevecht zwaar gewond en één van hen raakt zelfs beide oren kwijt.¹⁰ De smokkelwaar, bestaande uit o.a. 6 ankers gedistilleerd, 14 manden kandij en 499 pond suiker, wordt ingenomen en de smokkelaars verdwijnen achter de tralies zolang als het voorarrest duurt.

In de nasleep van het gevecht stelt de rechterlijke macht een onderzoek in naar deze smokkelroutes en de smokkelaars. De smokkelaars worden na enige tijd berecht voor hun misdaden en overtredingen. Het Provinciaal Gerechtshof te Groningen behandelt de zaak en in een openlijke criminele terechtzitting komt het tot een vonnis tegen drie smokkelaars waaronder Johannes.¹¹ De verdachten worden schuldig bevonden aan *gewelddadigen en feitelijk wederstand tegen ambtenaren der direct belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, door een gewapende vereeniging van meer dan twee- en ten hoogste twintig personen*. Door het verzet van de smokkelaars zal de straf alleen maar zwaarder uitvallen. De uitspraak van de rechter liegt er dan ook niet om¹²: alle drie worden ze veroordeeld tot *tepronkstelling op een schavot, gedurende een half uur, rasp- of tuchthuis ieder voor den tijd van zes jaren, en in solidum, in de kosten der procedure*.¹³ De straf moet voor Johannes keihard zijn aangekomen, hij zal zich terdege gerealiseerd hebben dat hiermee zijn gezin in grote ellende ondergedompeld wordt. Hijzelf valt weg als kostwinner en er moet nog een fikse bedrag betaald worden voor de proceskosten. Alhoewel het vonnis wordt geveld op 6 november, gaat de straf pas in op 24 februari 1846 en zal rechtsweg op 24 februari 1852 eindigen. Johannes wordt eerst vervoerd naar de gevangenis in Groningen en vervolgens naar het huis van opsluiting en tuchtiging¹⁴ te Leeuwarden alwaar hij zijn verdere straf zal moeten uitzitten die aldaar op 6 maart wordt overgenomen.¹⁵ Alle gevangenen worden in het huis van opsluiting te werk gesteld. In de werkplaats moeten de volwassen mannen wol bewerken waar zij onder meer lakens, kousen, dekens, slaapmutsen, wollen garens en halsdoeken vervaardigd.¹⁶

Overlijden

Helaas is Johannes nooit meer herenigd met zijn gezin. Hij overlijdt op 8 maart 1847 om 's middags vier uur in het huis voor opsluiting en tuchtiging. De bijna 41-jarige Johannes heeft dan ruim een jaar van zijn straf uitgezeten. Twee bewaarders van het huis voor tuchtiging maken de volgende dag een wandeling naar het gemeentehuis van Leeuwarden om aldaar aangifte te doen van het overlijden van Johannes.¹⁷ Blijkbaar zijn de twee allerminst geïnteresseerd in de achtergrond van de overledene, want zij geven aan dat Johannes 29 jaar was ten tijde van zijn overlijden en dat er over zijn familie verder niets bekend was. Wat zij wel correct weten te benoemen is dat Johannes woonachtig was in Appingedam. De ambtenaar van de burgerlijke stand die de aangifte van de twee bewaarders noteert, schrijft conform procedure een brief naar het gemeentebestuur van Appingedam. Enige dagen na het overlijden arriveert de brief in Appingedam waarna het gezin van Johannes wordt ingelicht over deze trieste gebeurtenis.¹⁸

Foto van het huis van opsluiting en tuchtiging Het Blokhuis te Leeuwarden vóór de sloop ervan in 1870 om plaats te maken voor de huidige rijksgevangenis (bron: blokhuispoort.nl).

Epiloog

Met het overlijden van Johannes valt er voor zijn vrouw Hendrika een bron van inkomsten (en een bron van zorgen?) weg. Zij blijft nu achter met vier kinderen, waarvan de oudsten al aan het werk zijn. Enige tijd na de dood van Johannes heeft de familie de draad van het leven weer opgepakt en is het elke dag weer het hoofd boven water zien te houden met minimale inkomsten. In 1868 trouwt zoon Jan met de drie jaar oudere Anna Blink. De vader van Anna woont sinds 1867 in Chicago, in de Verenigde Staten van Amerika en geeft van daaruit toestemming voor het huwelijk.¹⁹ Waarschijnlijk geeft hij niet alleen toestemming, maar ook goede berichten over zijn verblijf in Amerika. In 1872 besluiten Jan en de zwangere Anna met hun bijna 4-jarige zoon te emigreren naar Amerika. Ze maken de grote oversteek naar de

Nieuwe Wereld en ook de 60-jarige weduwe Hendrika gaat mee, allen hopen zij op een "verbetering van hun bestaan".

De Main Street van Illinois in 1870. Mogelijk heeft het reisgezelschap Pool-Blink ook zo per paard en wagen gereden door de modderige straten van de Amerikaanse stad voordat zij bij hun nieuwe woonbestemming waren.

Stamreeks Pool

I **Lambert Hindricks (Snijder)**, geb. Lindern (D) ca. 1695, kleermaker, marskramer, tr. Lellens 14-7-1720 **Fennechien Roelofs**, geb. Uithuizen ca. 1697, overl. ná 1745.

Uit dit huwelijk:

1. Jidje Lammerts, ged. Lellens 12-7-1722.
2. Hindrick Lammerts, volgt II.
3. Roelef Lammerts, ged. Wittewierum 9-2-1727, overl. vóór 7-12-1732.
4. Roelef Lammerts, ged. Wittewierum 7-12-1732.
5. Ida Lammerts, ged. Wittewierum 20-2-1735, tr. Wittewierum 6-5-1764 Eisse Kornelis, ged. Bedum 4-3-1744, schoenmaker, begr. Usquert 5-11-1802, zn. van Cornelis Henderks en Trijntje Popkes.

- II **Hindrick Lammerts**, ged. Lellens 19-12-1723, kuiper, overl. vóór 1773, tr. Wittewierum 18-4-1751 **Janneke Jans de Beer**, ged. Tolbert 12-2-1730, kuipersche, begr. Uithuizermeeden 18-1-1797, dr. van Johannis (Jan) de Beer (chirurgijn te Stedum) en Anna Jacobs.²⁰
 Uit dit huwelijk:
1. Lammert Hindriks, ged. Wittewierum 7-11-1751, overl. Wittewierum vóór 1756.
 2. Johannes Hindriks, ged. Wittewierum 10-3-1754, kleermaker, overl. Groedeburen (Wittewierum) 2-10-1809, tr. Wittewierum 25-4-1779 Corneliske Alberts, ged. Wirdum 18-12-1757, overl. Wittewierum 11-9-1803.
 3. Lammert Hindriks (Pool), ged. Wittewierum 31-10-1756, arbeider, overl. Loppersum 30-3-1814, otr. Loppersum 19-11-1791 Martje Geerts (Stalman)²¹, ged. Loppersum 7-12-1749, overl. Loppersum 26-1-1814.
 4. Fenje Hindriks, ged. Wittewierum 5-11-1758 overl. Loppersum 1788, otr. Loppersum 19-12-1779 Klaas Jans, ged. Loppersum 9-11-1749, overl. vóór 1787, tr. (2) Loppersum 10-11-1787 Freerk Tiddes Olthof, geb. Groningen 1761, overl. Loppersum, 18-2-1831.
 5. Anna Hindriks, ged. Wittewierum 8-2-1761.
 6. Jantjen Hindriks, ged. Wittewierum 27-11-1763, overl. Opwierde 25-5-1831 tr. Opwierde 19-5-1799 Bonne Arents van der Laan, geb. Opwierde 23-1-1774 overl. Opwierde 18-7-1813.
 7. Geert Hindriks Pool, volgt III.
- III **Geert Hindriks Pool**, geb. Wittewierum 20-7-1766, timmerman, politiemeester, overl. Appingedam 23-10-1809, tr. Appingedam 17-12-1797 **Auke Jans Frima**, geb. Appingedam 17-4-1770, overl. Appingedam 4-12-1824, dr. van Jan Frima en Grietje Roelfs.
 Uit dit huwelijk:
1. Grietje Geerts Pool, ged. Appingedam 20-6-1798, overl. Appingedam 12-5-1833, tr. (1) Appingedam 26-8-1825 Harm Aaldriks Boer, geb. Woltersum 12-3-1797, kuiper, overl. Appingedam 29-7-1826, tr. (2) Appingedam 19-5-1830 Harm Hindriks Jansen, geb. Nieuw Beerta 31-8-1800, kuiper, overl. Appingedam 9-12-1852.
 2. Hindrik Geerts Pool, ged. Appingedam 2-2-1800, overl. Appingedam 21-8-1809.
 3. Jan Frima Pool, ged. Appingedam 13-1-1802, timmerman, overl. Appingedam 11-5-1868, tr. Appingedam 22-8-1835 Meia Tjaarts Broos, geb. Appingedam 10-2-1802, naaister, overl. Appingedam 20-3-1865.
 4. Johannes Pool, geb. Appingedam 13-8-1804, overl. vóór 23-3-1806.
 5. Johannes Geerts Pool, volgt IV.
 6. Lammert Pool, geb. Appingedam 31-12-1808, overl. Appingedam 11-1-1810.
- IV **Johannes Geerts Pool**, geb./ged. Appingedam 23-3/6-4-1806, verwer, glazemaker, overl. Leeuwarden 8-3-1847, tr. (1) Appingedam 19-5-1830 **Helena Albertus Vos**, ged. Appingedam 18-4-1810, overl. Appingedam 19-12-1838, dr. van Albertus Arents Vos en Martje Hindriks Post, tr. (2) Appingedam 26-3-1840 **Henderika Hindriks Oosterender**, geb. Appingedam 17-4-1812, baker²², overl. Chicago, Cook County, Illinois, U.S.A. 3-2-1880²³, dr. van Hendrik Hindriks Oosterender en Grietje Jans.
 Uit het eerste huwelijk:
1. Auke Pool, geb. Appingedam 19-2-1831, werkvrouw²⁴, overl. Farmsum 17-3-1888, tr. Delfzijl 26-5-1859 Jan Ruiten, geb. Farmsum 17-10-1831, dagloner, overl. Farmsum 17-5-1876. Uit dit huwelijk zes kinderen.

2. Martje Pool, geb. Appingedam 12-1-1833, dienstmeid, overl. Appingedam 5-5-1897, tr. Appingedam 19-5-1860 Derk Johannes Broos, geb. Appingedam 27-5-1835, touwslagersknecht, overl. Appingedam 27-9-1911. Uit dit huwelijk vier kinderen.
3. Geert Pool, geb. Appingedam 17-12-1835, buitenvaarder²⁵, overl. Appingedam 26-6-1910, tr. Appingedam 29-5-1865 Eltje Dina Groeneboom, geb. Groningen 30-12-1839, overl. Appingedam 28-2-1918. Uit dit huwelijk geen kinderen.
4. Grietje Pool, geb. Appingedam 21-11-1838, overl. Appingedam 13-2-1841.
Uit het tweede huwelijk:
5. Grietje Pool, geb. Solwerd 26-11-1841, overl. Appingedam 9-11-1845.
6. Jan Pool, volgt V.

- V **Jan Pool**, geb. Appingedam 30-1-1844, sloopstimmermansknecht²⁶, overl. Illinois, U.S.A. 7-9-1897²³, tr. (1) Appingedam 10-10-1868 **Anna Blink**, geb. Garsthuizen 31-12-1841, overl. Illinois, U.S.A. 3-5-1881²³, dr. van Menke Harms Blink²⁷ en Anje Jans van der Laan, tr. (2) Chicago 1883, U.S.A. **Tietje Noordhuis**²⁸, geb. Zandeweer 25-2-1838, overl. Chicago, Cook County, Illinois, U.S.A. maart 1915, dr. van Lambert Noordhuis en Anje Wiersum.

Foto van Tietje Noordhuis, de tweede vrouw van Jan Pool (1844-1897) genomen circa 1911.

Uit het eerste huwelijk:

1. Johannes Pool, geb. Appingedam 27-11-1868, schilder, overl. Chicago, Cook, Illinois, 11-6-1919, tr. Cook, Illinois, 31-1-1906 Emma Struebing, geb. Illinois, U.S.A. -7-1877, dr. van Christ Streubing.
2. Henderika Pool, geb. Appingedam 16-1-1871, overl. Appingedam 1-3-1872.
3. Michael Pool, geb. Chicago, Cook, Illinois, U.S.A. 1-1873, tr. Chicago, Cook, Illinois, U.S.A., 4-9-1911 Della M. Thompson, geb. 1881. Uit dit huwelijk geen kinderen.
4. Ricka Poole, geb. Illinois, U.S.A. 10-1875, overl. 1953, tr. Chicago, Cook, Illinois, U.S.A. St. Joseph, Berrien, Michigan, U.S.A. 9-6-1902 George Goelitz, geb. Chicago, Cook, Illinois, U.S.A. 10-1875, overl. Chicago, Cook, Illinois, U.S.A. 25-1-1959.
5. Herman Poole, geb. Chicago, Cook, Illinois, U.S.A. 10-3-1878.

Uit het tweede huwelijk:

6. Flora Dykhuizen Poole, geb. Chicago, Cook County, Illinois, U.S.A. 7-5-1884, overl. 31-3-1973, Des Plaines, Cook County, Illinois, U.S.A., tr. Chicago, Cook County, Illinois, U.S.A. 19-7-1904 Charles Prindiville, geb. Chicago, Cook County, Illinois, U.S.A. 18-7-1878, overl. Chicago, Cook County, Illinois, U.S.A. 31-1-1947.

Noten:

- 1- In sommige akten wordt Johannes ook met de familienaam van zijn moeder genoemd: Johannes Frima Pool (BS Overlijdensregister Appingedam 1838, Groninger Archieven, Groningen (akte 80).
- 2- BS Overlijdensregister Appingedam 1824, Groninger Archieven, Groningen (akte 59).

- 3- Voor de familie Vos: GroninGEN 2019 (jaargang 26), pag. 82, Peter van Rooden; Het einde van de brouwerij van de familie Vos te Appingedam.
- 4- Omdat voor de minderjarige Helena zowel haar ouders als haar grootouders reeds overleden zijn, moet de vrederechter er aan te pas komen om een zestal getuigen te horen die verklaren dat het huwelijk door beide echtgenoten gewenst is dat er geen sprake is van dwang. Daarnaast wordt er een akte van onvermogen opgesteld, omdat zowel Johannes als Helena geen geld hebben om aan de kosten te voldoen voor het voorgenomen huwelijk. Als voogd voor Helena traden op Hendrik Kornelis Post (1771-1838), halfbroer van haar moeder en Eppe Doekes Oosting (1785-1840). BS Huwelijksre bijlagen 1830, Appingedam, aktenummer 16.
- 5- Als vrederechter treedt op mr. W. Alberda van Ekenstein (1792-1869) van het kanton Loppersum, arrondissement Appingedam.
- 6- BS Volkstelling Appingedam 1840, blad 62.
- 7- GA, toegang 148, inv. 32, Provinciaal Gerechtshof in Groningen, 1838-1875.
- 8- Een aantal bepalingen en bezettingsmaatregelen uit de Franse tijd om het smokkelen tegen te gaan. In sommige plaatsen betekende dat soms ook een verbod op handel. In veel gebieden in Nederland werd dit pas halverwege de negentiende eeuw opgeheven (regiocanons.nl).
- 9- In het artikel ook wel beambten van de administratie der in- en uitgaande rechten en der accijnzen.
- 10- Utrechtsche provinciale en stads-courant : algemeen advertentieblad, 16-05-1845, p. 2.
- 11- Groninger Courant, 7 november 1845, pag. 2.
- 12- GA, toegang 243, inv. 22 en 68, Provinciaal Gerechtshof te Groningen, registers van proces-verbaal in criminele zaken (incl. beraadslagingen), 1838-1867, 24 juli 1845.
- 13- Groninger Courant, 7 november 1845, pag. 2.
- 14- Ook wel huis van reclusie en tuchtiging genoemd, in de volksmond bekend als het Blokhuis.
- 15- Johannes krijgt als volg- en kledingnummer 1056, dit nummer is hetzelfde als het nummer van signalementregister dat hij toegewezen krijgt (Tresoar, toegang 50-01 fiche 1012/3+).
- 16- Aardrijkskundig Woordenboek, van der Aa, 1858.
- 17- BS Overlijdensregister 1847, Leeuwarden, aktenummer 195.
- 18- Een jaar na het overlijden van Johannes sterft ook mede veroordeelde Klaas in het huis van opsluiting en tuchtiging in Leeuwarden. Hij werd 58 jaar.
- 19- Hij is ook lid van de kerk der afgescheidenen.
- 20- Janneke Jans de Beer hertrouwt op 19 september 1773 te Wittewierum met de weduwnaar Klaas Roelfs.
- 21- Martje was reeds weduwe van Jacob Freerks.
- 22- BS Huwelijksregister Appingedam 1868, Groninger Archieven, Groningen (akte 24).
- 23- Familysearch.com
- 24- BS Overlijdensregister Delfzijl 1888, Groninger Archieven, Groningen (akte 43).
- 25- BS Huwelijksregister Appingedam 1865, Groninger Archieven, Groningen (akte 25).
- 26- BS Huwelijksregister Appingedam 1868, Groninger Archieven, Groningen (akte 24).
- 27- In de krant Alton Democrat van 16 december 1893 stond een kort overlijdensartikel: M. Blink, a respected old gentleman residing east of town died of old age last Saturday. The funeral services were held at the Reformed Church, Tuesday afternoon a 2:00.
- 28- Weduwe van Heino Dijkhuizen.

Tweemaal Lucas Wegman te Veendam (R.K.)

Petronella J.C. Elema, Groningen

Ik noteerde aan het eind van de achttiende eeuw tweemaal een Lucas Wegman in Veendam, beide afkomstig uit Duitsland en beide kleermaker. Het waren twee verschillende personen:

de oudste van hen – Lucas L[ucas] Wegman – zal omstreeks 1755 zijn geboren en stierf in 1810, de jongste – Lucas Berends Wegman – was geboren rond 1780 en stierf in 1849. Er waren contacten over en weer, dus zij zullen wel verwant zijn geweest. Bij de oudste staat een herkomstplaats: Hije, vermoedelijk het Duitse Heyen (PLZ 3451). Van de jongere Lucas staat alleen “Hanover” opgegeven.

Lucas Wegman I

Lukas L[ucas] Wegman, van Hije, "kledermaker", snijder, overl. Veendam (Lukas Wegman Omlw., volgens het begraafregister) overl. 13-3-1810, resp. (Lucas Wegman, Ommel.wyk, volgens de successie) 17-3-1810, otr. Veendam 29-4-1781, tr. Kleinemeer (R.K.) 18-5-1781 Susanna Harms, van Hoogezand, overl. Veendam (volgens de successie: vrouw van Lukas Wegenhout, Ommel.Wyk) 23-1-1810, (volgens het begraafregister: vrouw van Lukas Snijder Omlw.) overl. 18-1-1810.

Susanna Harms kwam bij haar huwelijk in 1781 van Hoogezand (ondertrouwinschrijving Veendam) resp. van Wildervank (trouwinschrijving Kleinemeer).

Een “Staat en inventaris des boedels van wijlen Lukas L. Wegman en Susanna Harms in leven echtelieden op diens doodelijk deces gewoondt hebbende aan de Oml. Wijk onder Veendam” werd opgemaakt direct na beider overlijden¹. De inventaris is overgegeven door Jan Harms Buirke en Lucas B. Wegman. Het zal dus wel duidelijk zijn, dat de in 1806 gehuwde naamgenoot, kennelijk een generatie jonger dan deze Lukas, een familielid van hem was. Susanna Harms, de vrouw van Lucas I, was bovendien doopgetuige bij het oudste kind van Lucas II.

Er was een “huis en tuin staande en gelegen voor aan de Omlan. Wijk getekend....” (niet ingevuld). Schulden: verzegeling ten profijte van de wedw. J.W. Stuit over 't huis f 262 + rente f 11.9.0 Tjeerd Jans f 30, F. Kloppenborg f 80, Dr. Barends f 15, Dr. van Slooten f 20, lijkdiensten en pastoor (niet minder dan f 25!) en andere doodskosten f 5.

Ik vond verder de volgende overlijdens genoteerd, waarbij niet direct duidelijk is op welk kind ze slaan; Gepke uit 1792 bijvoorbeeld was in 1808 of 1810 eigenlijk geen “kind” meer.

- o Kind van Lukas Snijder, overl. Veendam 21-10-1808 (begraafregister), resp. kind van Lucas Wegman, Omlanderwyk, overl. 24 okt. 1808 (successie).
- o Dochter van Lukas Snijder Omlw. overl. Veendam 9-2-1810 (begraafregister), resp. het kind van Lucas Wegman, Oml.Wyk, overl. ald. 13 febr. 1810 (successie).

Uit dit huwelijk:

1. Lucas Lucas Wegman, ged. Kleinemeer (R.K., get. Aentje Ottens, Omlanderwijk) 21-3-1782, mogelijk overl. Veendam (als Lukas Wegman) 13-3-1810 (volgens de successie: 17-3-1810).
2. Gepke Lucas Wegman, geb. Ommelanderwijk, ged. Oude Pekela (R.K., als Gabina, get. Anna Harmens) 11-3-1786, jong overl.
3. Maria Lucas Wegman, geb. Ommelanderwijk, ged. Oude Pekela (R.K., get. Anna Geers) 6-12-1788, overl. Nieuwe Pekela (oud 70 jr., ouders onbekend, weduwe van Jan Hendrik Meijer, sic) 12-2-1859, tr. Oude Pekela (uitsluitend R.K., als Maria Lucas Wegman, getuigen Claes Claessens en Jan Alberts) 7-8-1808 Jan Pieters [Meijer], geb. “Haije in Munsterland”

1782-'83, kleedermaker, overl. Ommelanderswijk (huis no. 1044, gem. Veendam) 29-5-1823.

Uit dit huwelijk kinderen.

4. Gepke Lucas Wegman, geb. Ommelanderswijk, ged. Oude Pekela (R.K., als Gabina, get. Maria Harmens) 29-1-1792.
5. Harm Lucas Wegman, geb. Ommelanderswijk 31-12-1795, ged. Oude Pekela (R.K., als Harmannus, get. Anna Harmens) 3-1-1796, ook vermeld in het NH doopboek van Oude Pekela, kleedermaker, overl. Ommelanderswijk (gem. Veendam, oud 42 jr.) 1-2-1839, tr. Veendam 21-10-1822 Aaltje Gerrits Nieland, ged. Veendam (R.K., get. Harmannus Wessels) 16-10-1799, winkelierster (1843), overl. Ommelanderswijk (gem. Veendam, oud 42 jr.) 5-2-1843, dr. van Gerrit Tonnis Nieland, schipper, en Marieke Harms.
Uit dit huwelijk kinderen.

Lucas Wegman II

Lucas Berend Wegmans, geb. Hanover ca. 1778-'81, kleedermaker, overl. Veendam (Zuidwending, oud 70 jr.) 3-1-1849, tr. Oude Pekela (uitsluitend R.K., getuigen Gerrit Wortelboer en Gezina Harms) 24-5-1806 Maria Geerts [Veldman], geb. Lathen in Hanover ca. 1774, overl. Veendam (Zuidwending, oud 91 jr.) 11-1-1866.

De leeftijdsopgave bij het overlijden duidt op een geboorte ca. 1778. Volgens de opgave bij de geboorte van zijn zoon Geert (medio 1817 was de vader 37 jaar oud) was hij misschien nog iets jonger.

Uit dit huwelijk:

1. Berend Lukas Wegman, ged. Veendam (R.K., als Bernardus, get. Susanna Harms) 25-3-1807, schutter, overl. Veendam (oud 30 jr.) 17-2-1837.
2. Maria Lucas Wegman, geb. Zuidwending, ged. Oude Pekela (R.K., get. Grietje Geers, van Veendam) 11-2-1809, overleden Oude Pekela (oud 79 jr., dr. van Lukas Wegman en Maria N.N.) 15-2-1888.
3. Tubina Lucas Wegman, geb. Zuidwending, ged. Oude Pekela (R.K., als Tibina, get. Jantje Jans Boer) 19-8-1811, overl. Veendam (Zuidwending, oud 29 jr., ongehuwd) 20-2-1841.
4. Geert Lucas Wegman, geb. Zuidwending (gem. Veendam, huis no. 960) 11-6-1817, overl. ald. (oud 1 jr.) 21-7-1818.
5. Geert Lukas Wegman, geb. Zuidwending (gem. Veendam) 4-5-1823, barbier (1853), arbeider (1882), overl. Veendam (Zuidwending, oud 59 jr.) 16-5-1882, tr. Maria Elisabeth Derle [in 1853: Elizabeth Dellie], geb. Meppen (Dld.) ca. 1820, overl. Zuidwending (gem. Veendam, oud 47 jr., vrouw van Lucas Gerardus (sic) Wegman) 21-12-1867, mogelijk dr. van Bernhard Derleh en Gertruid Minnebos.

Uit dit huwelijk:

- a. Maria Wegman, geb. Zuidwending (gem. Veendam) 7-12-1853, tr. Veendam 29 dec. 1883 Gerardus Joannes Henricus Hulsman, geb. Nieuwe Pekela 21-2-1858, arbeider, zn. van Henricus Martinus Hulsman en Margaretha Geziena Derks.

Noten:

- 1- GrA, RA Oldambt, inv. no. 6793, Zuidbroek 2-4-1810.

COPYRIGHT!

DE VOORDELEN VAN COPYRIGHT

PERSOONLIJK
CONTACT

BESTANDSCONTROLE
IS SERVICE

BIJ LEVERTIJD
DENKEN WIJ IN
UREN, NIET DAGEN

U BETAALT
NIET VOORAF

PROEFAFDruk?
GEEN PROBLEEM

SPOEDKLUS?
GEEN EXTRA KOSTEN

GRATIS BEZORGEN

EN TOCH ZIJN WE
HEEL VOORDELIG!

DOCUMENTEN VIA INTERNET BESTELLEN?
HET KAN, MAAR HET HOEFT GELUKKIG NIET!

WWW.COPYRIGHT.NL

Naamlijsten LI

Petronella J.C. Elema, Groningen

Knokenhousers (slagters) te Groningen 1748

In de jaren na 1740 heerste er in Groningen opnieuw de veepest. Men had toen al een duidelijk beeld van de besmettelijkheid daarvan (trouwens ook, dat “gebeterde” koeien verder immuun waren). Dat betekende: strikte beperkingen op het vervoer van vee.

Eind september 1748 werden alle slachters in en om de stad gewaarschuwd dat zij de op 24 september 1748 uitgevaardigde instructies met betrekking het dit slachtvee nauwlettend in acht moesten nemen. Niet alleen dat: zij moesten zelfs een eed op die instructies afleggen. De namen van de betrokkenen geven een mooi overzicht wie toen de Groninger slagters waren. Niet alle namen zijn meteen herkenbaar. Zo maak ik me sterk dat Jan Bruining er een Bronneger was, en Derk Fritsers een Writzers.

De navolgende knokenhousers hebben op heden den eed op de nieuws geättesteerde instructie opsigtelijk het keuren van't rundvee alhier wordende geslagt, in dato den 24 deses [24 sept. 1748] in curia [in de Raad] gepraesteert, als:¹

26 september:

den olderman Israel Peseè,

de hovelingen Albert Meinders en Pieter Engberts,

Cornelis Eleveld, Berent Cuitter, Frerik Derks, Wilm Lugies, Berent Reisdijk, Pieter Stienhuis, Pieter Reinders, Jan Peseè, Jan Bruining, Roelef Winter en Daniel Cuitter.

27 september:

Engelbert Engels, Evert Edserts, Lucas Sluiter, Pieter Goethuis, Pieter Berents, Gerardus Mensens, Jan Roels [sic], Hindrik Winters, Klaes Altens, Stephanus Bulthuis, Gerardus Gautier, Roelf Meinders, Roelf Hoving, Derk Fritsers, Riete Jacobs, Gebel Gebels, en Wessel Cuitter.

1 oktober:

Jan Lunsing, Berent Woldring, Hindrik Wieringa, Jan Davis, Lambartus Wilkens en Lambartus Mellingh.

De buitenslagters onder de gilde niet gehoorde, hebben op heden den eed op de keuring van het rundvee gedurende de besmettelijkheid onder hetselve den 24 sept. jongst gearresteert, in handen van de secret. Laman, als daartoe gecommiteert, afgelegd.²

19 oktober:

Jan Roelfs, Berent Freerks, Jurjen Hindriks, Lammert Alberts, Harm Lubberts en Harm Everts.

21 oktober:

Jacob Geerts Sloodjen.

25 oktober:

Jan Tuinman.

Noten:

- 1- GrA, Stadsbestuur van Groningen [1605], inv.nr. 38, Resolutieboek, blz. 163-164, 26-27 sept. en 1 okt. 1748.
- 2- GrA, Stadsbestuur van Groningen [1605], inv.nr. 38, Resolutieboek, blz. 166-167, 19-25 okt. 1748.

Een katholieke familie Hovingh uit Slochteren

Teijo Doornkamp, Groningen

Mijn vrouw heeft het een en ander aan katholieke voorouders. Die zijn af en toe lastig terug te vinden: de doopboeken zijn er pas laat in de 17e eeuw, zodat je aangewezen bent op secundaire bronnen. Lang heb ik een vastloper in mijn onderzoek gehad bij Joannes Hovingh, getrouwd op 27 mei 1742 in Groningen met Maria Anna van Loo, dochter van Hindrick van Loo en Annechien Stevens. Onderzoek in de gilderegisters en de requestboeken van de Stad Groningen lieten zijn voorgelacht zien, en hoe het met de ouders van Joannes was verlopen. Het spoor van deze familie Hovingh liep niet terug naar Drenthe, zoals ik had verwacht, en ook niet naar Farmsum zoals voorspeld in Boelens, een RK Groninger familie¹, maar naar Slochteren.

Dank gaat uit naar Ger Straatman en Joop Boelens (auteur van de lijvige boeken over de katholieke familie Boelens) voor het meedenken over deze afstamming. Alleen de gegevens gevonden in andere bronnen dan de DTB-boeken zijn voorzien van noten.

1. **Joannes Hovingh**, koperslager, geb. 29 januari 1716 in Groningen², breuk betaald op 15 november 1777, trouwt 27/29 mei 1742 in Groningen (RK Oosterstraat/NH) met Maria Anna van Loo, ged. 8 augustus 1717 in Groningen, breuk en laken betaald op 18 maart 1782, dv Hindrick van Loo en Annechien Stevens.

Ik heb de doop van Joannes niet gevonden. Zijn geboortedatum staat vermeld in Requestboek 34, waarin wordt beschreven dat Joannes in 1737 zijn venia aetatis (juridische volwassenheid) krijgt omdat zijn voormond Wessel Titsingh en voogd Carst Veldtman beiden waren overleden². Zijn oom Albartus Hovingh protesteert 3 maanden later nadat deze terugkeert uit het buitenland, maar het venia aetatis wordt niet meer ingetrokken³.

Maria en haar zuster Gesina treden op 29 juni 1741 toe tot het Gilde van Kooplieden en Kramers⁴, Jan Hovingh doet dat op 12 juni 1742⁵. Hij treedt ook toe tot het Gilde van Koperslagers op 12 mei 1749⁶ en betaalt het halve toelatingsbedrag (2½ gulden) als gildebreders zoon⁷. Hij doet dat na het overlijden van zijn moeder in 1748 en stiefvader meester-koperslager Hendrik Nijenhuijs in 1749, waarschijnlijk om in de koperslagerij van zijn stiefvader verder te werken.

Uit dit huwelijk:

- a Elizabetha Maria Lucia Hovingh, ged. 13 december 1743 Oosterstraat (suscepit Elizabetha Nieuwenhuijs).
- b Elizabetha Maria Hovingh, ged. februari 1745 Oosterstraat (suscepit Elizabetha Nieuwenhuijs), overleden 5 september 1817 te Groningen, getrouwd 4/5 augustus 1770 (RK Oosterstraat/NH, hc 3 juli 1770) te Groningen met Henricus Joannes Wilkens, koperslager, ged. 15 november 1745 Oosterstraat, overleden 10 juli 1816 te Groningen, zv Joannes Lucas Wilkens van Bronts en Anna Margaretha Spanjert.
- c Joannes Matthaëus Ignatius Hovingh, ged. 27 december 1747 Oosterstraat (suscepit Elizabetha Nieuwenhuijs).

- d Henricus Ignatius Anthonius, ged. 27 maart 1749 Oosterstraat (suscepit Bernardus van Loo).
 - e Joannes Antonius Hovingh, ged. 18 oktober 1751 Oosterstraat (suscepit Aldegondis van Loo).
 - f Joannes Henricus Bernardus Hovingh, koperslager, ged. 4 november 1753 Oosterstraat (suscepit Bernardus van Loo), overleden 25 januari 1804 te Groningen, getrouwd 1/2 september 1779 Groningen (RK Bij der A/NH) met Margarita Warren, ged. 25 februari 1753 Bij der A, overleden 14 maart 1823 te Groningen, dv Harmannus Warren en Margaretha Wessels Huizinga.
 - g Maria Josepha Anna Hovingh, ged. 19 maart 1757 Oosterstraat, breuk betaald 14 juni 1793 te Groningen, getrouwd 11/12 september 1786 (RK Oosterstraat/NH) met Henricus ter Wolbeek, borstelmaker, ged. 28 december 1739 Carolieweg, overleden 15 november 1809 te Groningen, zv Franciscus Wolbeeck en Christine Bruning.
 - h Gesina Maria Hovingh, ged. 16 december 1761 Oosterstraat (suscepit Gesina van Loo), overleden 5 februari 1811 te Groningen, getrouwd (1) 9/9 oktober 1781 (RK Oosterstraat/NH, hc 29 september 1781) te Groningen met Joannes Tombrink, geb. ca. 1759 te Groningen, overleden 29 december 1804 te Groningen, zv Jan Tombrink en Susanne Buissinck. Gesina trouwt (2) 25 november 1806 te Groningen met Joannes Harmannus Wreesman, ged. 19 oktober 1779 (Bij der A), overleden 8 september 1807 te Groningen, zv Theodorus Wreesman en Helena Wiggering.
2. **Mattheus Hovingh**, koperslager, geb. ca. 1685 te Groningen, overleden vóór 15 juni 1719. Hij trouwt op 4 augustus 1711 te Groningen met
 3. **Elisabeth Entrup**, geb. ca. 1688 in Groningen, breuk betaald op 3 februari 1748. Mattheus verkoopt op 2 december 1710 zijn 5/8 deel van een huis aan de zuidzijde van de Steentilstraat aan Hindrick Kloppenborgh en Jantien Boelens⁸. Hij treedt op 4 augustus 1711 toe tot het Gilde der Koperslagers⁹. Op 15 juni 1719 worden Wessel Titsinck en Cars Veltman aangezwooren als voormond en voogd over het enige kind dat is overgebleven uit dit kortdurende huwelijk¹⁰. De inventaris¹¹ laat duidelijk zien dat hij koperslager is. Elisabeth Entrup hertrouwt op 1 augustus 1719 in Groningen met Hendrick Nijenhuijs, koperslager, afkomstig uit Rheene in Duitsland. Op 29 juni 1719 scheidt zij de boedel van haar 1e echtgenoot met de mombers, Joannes erft 1400 Car gld als vaderlijke nalatenschap¹².
Op 28 januari 1749 scheidt Hendrik Nijenhuijs de nalatenschap van zijn vrouw met haar zoon Joannes Hovingh¹³. De boedel is ruim 20.000 gulden waard. Joannes krijgt daarvan een kwart, de rest blijft bij zijn stiefvader als lijftocht. Op 22 februari 1749 is ook Hendrick Nijenhuijs overleden, dan wordt zijn breuk betaald. Op 24 maart 1749 scheidt Joannes de boedel met zijn diens broer Derk Nienhuis uit Ambt Lingen¹⁴. Joannes betaalt zijn stiefoom 3150 Car gld en mag de rest van de boedel houden. Dat lijkt een goede transactie.
 4. **Jan Thijes Hovingh**, koperslager, geb. ca. 1657, overleden voor 18 juni 1706. Hij trouwt op 7 november 1682 in Groningen met
 5. **Maria Brijssens**, geb. ca 1659, overleden voor 15 februari 1698. Jan Thijes treedt op 27 augustus 1682 als gildebroeders zoon toe tot het Gilde der Koperslagers¹⁵, hij treedt op 4 juni 1683 als zoon van gildebroeder Tieijs Hindricks toe tot het Gilde der Kooplieden en Kramers¹⁶. Hij en Maria verkopen op 22 juni 1693 een

brouwketel aan Ludolph Boelens en Rolina van Langen (el)¹⁷. Op 27 juni 1693 is Jan Hovingh hoveling van het gilde der Koperslagers¹⁸. Op 16 november 1694 kopen Jan en Maria van Jan Crans en Alberdina Santinghe (el) een huis aan de zuidzijde van de Steentilstraat, zij huurden datzelfde huis daarvoor. Het is dit huis waarvan zoon Mattheus zijn 5/8 deel in 1710 verkoopt¹⁹.

Op 19 november 1697 leeft Maria Brijssens nog. Jan en zij lenen dan geld van Pouwel Jans²⁰. Op 15 februari 1698 is Maria Brijssens echter overleden. Theodorus Nanninck (in 1708 opgevolgd door Lucas Cramer), Pouwel Jans en Wessel Titsingh worden op die datum aangeworven als voormond en voogden over hun kinderen²¹.

Jan Thijes Hovingh hertrouwt op 14 februari 1699 in Groningen met Johanna Maria Boelens, dochter van Albartus Boelens en Jantien Boelens te Groningen, geb. ca. 1670, overleden 22 november 1749 te Groningen.

Uit het 1e huwelijk:

- a Mattheus Hoving, zie 2.
- b Jan Hovingh, vaandrig, geb. ca. 1687 te Groningen.

Op 30 maart 1709 scheiden Matthias en Jan Hovingh de mandelige ouderlijke nalatenschap. Matthias krijgt het aandeel van 5/8 van het huis in de Steentilstraat. Zijn broer Jan heeft eerder al het een en ander gekregen om zijn plaats als vaandrig te kopen²².

Uit het 2e huwelijk:

- c Albartus Hovingh, koopman, geb. ca. 1700, overleden na 15 april 1740.
 - d Bertina Maria Hovingh, ged. 2 juli 1701 (Oosterstraat), overleden vóór 18 juni 1706.
- Deze Albartus Hoving protesteert in 1738 tegen het venia aetatis van zijn neef Joannes. Johanna Maria Boelens hertrouwt 9 juli 1706 in Groningen met Hindrick Cloppenborgh. Zij bezitten in 1709 3/8 deel van het huis in de Steentilstraat en kopen in 1710 het andere 5/8 deel van stiefzoon Matthias Hovingh.

6. **Hindrik Entrup**, geb. ca. 1648, overleden na 4 juli 1719. Hij trouwt op 3 december 1673 in Winschoten met

7. **Catharina Vrolicks**, geb. ca. 1650.

Uit dit huwelijk:

- a Anna Elisabeth Entrup, trouwt 20 april 1699 (hc 31 maart 1699) in Groningen met Jan Hindrick Lussinck, geb. ca. 1675, zv Hindrick Lussinck en Aeltien Heeckema.
- b Wilmina Entrup, overleden tussen 2 februari 1712 en 16 november 1714, trouwt 27 september 1707 in Groningen met Jan Nankum, afkomstig van Lathen in Duitsland. Jan trouwt (2) 4 december 1714 te Groningen met Anna Sibille Lomans.
- c Elisabeth Entrup, zie 3.

8. **Thijs Hindricks**, koperslager, geb. ca. 1628. Hij trouwt op 26 oktober 1653 in Groningen met

9. **Anneke Hovingh**, geb. ca. 1627.

Anneke was op 2 januari 1650 te Groningen getrouwd met Lambert Popkens, koopman, overleden 1 september 1652, zv Popco Jansen en Carþien Roeleffs, waaruit een zoon Popke Lambers. Zij sluit op 11 januari 1654 een afkoop over de vaderlijke nalatenschap met de voormond en voogd Jan Popkens Kaste en Jan Jansen van Dalen²³.

12. N.N. **Entrup**

13. Onbekende vrouw

Uit dit huwelijk:

- a Hindrick Entrup, zie 6.
- b Wilhelmus Entrup, koopman, wordt gildelid in 1674²⁴, overleden vóór 26 april 1687, trouwt 30 januari 1674 te Groningen Anna Thecla Moermans, beiden van Westphalen.
- c Jannes Entrup, majoor van Langakkerschans, trouwt vóór 19 april 1674 Abela Crousen. De familie Entrup is waarschijnlijk afkomstig uit Münster Duitsland. Jannes Entrup en zijn vrouw maken op 18 mei 1686 een testament, waarin ook de (niet met name genoemde) broers en zusters in Münster hun deel krijgen²⁵.

18. **Joan Hovinck**, paardenkoper, geb. ca. 1587, overleden voor 20 juli 1658. Hij trouwt op 3 mei 1612 in Groningen (hij van Slochteren, zij van Rolde) met

19. **Jantien Jansen**, geb. ca. 1589, overleden voor 20 juli 1658.

Joan Hovinck en Jantien Jansen wonen in 1619 in de Peperstraat²⁶. Zij kopen op 11 september 1627 aldaar een huis naast het St. Geertruits Gasthuis, op de hoek van de Sappengang (tegenwoordig de Papengang, het tegenwoordige adres is Peperstraat 23)²⁷. Ze wonen dan al in dat huis. Wellicht is dat dus hetzelfde huis als uit 1619. Op 7 juli 1648 staan ze voor 1550 Car gld borg voor dochter Geesien en echtgenoot²⁸.

Jan Hooving peerdekoper in Peperstraat betaalt op 28 juli 1651 in totaal 4½ gulden voor een drietal graven op het Martinikerkhof/Noorderkerkhof. Op 7 januari 1687 laat Jan Theijes coperslaeger als erfgenaam deze graven op zijn naam zetten²⁹.

Op 20 juli 1658 verkopen de kinderen van Joan en Jantien het huis met paardenstal in de Peperstraat op de hoek van de Sappengang. De ouders zijn dan beiden overleden³⁰.

Uit dit huwelijk:

- a Griete Hovinge trouwt voor 1654 Jan Jansen van Dalen. Deze laatst sterft tussen 29 mei 1669³¹ en 1 juni 1670³².
- b Geesien Hovinge, trouwt 19 september 1647 te Groningen met Johan Wichers.
- c Anneke Hoving, zie 9.
- d Wemeltien Hovinge, ondertrouwt 2 december 1654 te Groningen met Albert Huisman.

38. **Johan van Hasselt**, landbouwer. Johan van Hasselt boert in Grollo. Hij wordt genoemd in 1612 en 1630. Hij trouwt

39. Onbekende vrouw

Uit dit huwelijk:

- a Jantien Jansen, zie 19.
- b Gijsbert Jansen
- c Roeleff Jansen
- d Wibbetje Jansen, trouwt 23 september 1620 in Groningen Jacob Jansen
- e Aeltjen Jansen, overleden na 30 januari 1656³³, trouwt (1) 9 december 1627 te Groningen met Jan Schultens en (2) 22 december 1633 te Groningen met Emmerick Wolters van Rossum³⁴, uitbater van De Gouden Helm aan de Grote Markt³³, overleden voor 30 januari 1656³³.
- f Willemtjen Jansen, overleden voor 12 augustus 1651³⁵ te Groningen, trouwt (1) met Albert van Gieten en (2) 7 juli 1638 in Groningen met Simen Jansen (van Noordwolde), herbergier in de David³⁵.

Op 12 augustus 1651 scheiden de broers en zusters de nalatenschap van Willemtjen Jansen, met haar 2e echtgenoot Simen Jansen. De akte vermeldt ook nog een Wilte, Eetjen en Johannes Hindricks te Amsterdam, zodat er ofwel een broer Hindrick Jansen is geweest of nog een zuster N.N. Jansen getrouwd met een Hindrick N.N.³⁵.

Noten:

- 1- Boelens, een RK Groninger familie met een grote Bossche tak, J.M.B. Boelens en O.J. Nienhuis, 2006, ISBN 978 90 5294 378 7, blz. 141
- 2- GrA 1605-559 (Requestboek 34) Fol 14 - 21 november 1737
- 3- GrA 1605-559 (Requestboek 34) Fol 99 - 17 maart 1738
- 4- GrA 1325-30 (Gilde Kooplieden en Kramers) Fol 428 - 29 juni 1741
- 5- GrA 1325-31 (Gilde Kooplieden en Kramers) Fol 2 - 12 juni 1742
- 6- GrA 1325-93 (Gilde Koperslagers) Fol 12v - 12 mei 1749
- 7- Diakonierekeningen Groningen - 2 juni 1749
- 8- GrA 1534-4021 (RA IIIx 89) Fol 203 - 2 december 1710
- 9- GrA 1325-93 (Gilde Koperslagers) - 4 augustus 1711
- 10- GrA 1534-882 (RA III hh 4) Fol 2v - 15 juni 1719
- 11- GrA 1462-48 (Weeskamer inventarissen) - 29 juni 1719
- 12- GrA 1462-82 (Weeskamer verzegelingen) - 29 juni 1719, dezelfde akte in RA IIIx 97 Fol 231 - 29 juni 1719
- 13- GrA 1534-3609 (RA IIIy 49) 28 januari 1749
- 14- GrA 5134-3609 (RA IIIy 49) 24 maart 1749
- 15- GrA 1325-93 (Gilde Koperslagers) 27 augustus 1682
- 16- GrA 1325-30 (Gilde Koopmans en kramers) Fol 468 - 4 juni 1683
- 17- GrA 1534-4006 (RA IIIx 72) Fol 77v - 22 juni 1693
- 18- GrA 1325-93 (Gilde Koperslagers) 27 juni 1693
- 19- GrA 1534-4007 (RA IIIx 73) Fol.42 - 16 november 1694
- 20- GrA 1534-4010 (RA IIIx 76) Fol.40v - 19 november 1697 reg. 7 december 1697
- 21- GrA 1534-881 (RA III hh 3) 15 februari 1698
- 22- GrA 1534-4020 (RA IIIx 86) Fol 237 - 30 maart 1709
- 23- GrA 1534-3969 (RA IIIx 35) Fol 271v - 11 januari 1654
- 24- GrA 1325-30 (Gilde Kooplieden en Kramers) Fol 192 - 14 februari 1674
- 25- GrA 1534-3504 (RA IIIy 6) 18 mei 1686
- 26- GrA 1534-296 (RA III | 3 Register Schuldeisers) Fol 223 - 3 januari tot 31 maart 1619
- 27- GrA 1534-3942 (RA IIIx 8) Fol 202v - 11 september 1627
- 28- GrA 1534-3962 (RA IIIx 28) Fol 315 - 7 juli 1648 reg. 8 augustus 1648
- 29- GrA 1518-1731 (Grafboek Martinikerkerk 17/18e eeuw hof noord) Fol 689 graf nr. 2414
- 30- GrA 1534-3974 (RA IIIx 40) Fol 102v - 20 juli 1658
- 31- GrA 1534-3984 (RA IIIx 50) Fol 147 - 29 mei 1669 reg. 5 juni 1669
- 32- GrA 1534-3985 (RA IIIx 51) Fol 76 - 1 juni 1670
- 33- GrA 1534-3972 (RA IIIx 38) Fol 41 - 30 januari 1656
- 34- Drents Genealogisch Jaarboek, 2009 (jaargang 16), p. 20 en verder, Cor de Graaf; Van Rossum, een Drents (?) geslacht, hier genoemd op p. 86, generatie VIb
- 35- GrA 1534-3966 (RA IIIx 32) Fol 425 - 12 augustus 1651

Bijna verdronken... (Kamphuis, Noorddijk)

Petronella J.C. Elema, Groningen

Dit brokstuk genealogie gaat uit van het echtpaar Arent Jans en Trijntje Meinderts, die in 1783 in Middelbert trouwden. Ze woonden in Noorddijk/Ruischerbrug en kregen daar begin januari 1785 hun eerste kind, een jongen. Anderhalf jaar oud was die peuter toen hem een ongeluk overkwam... Dat lezen we in een rekest aan het stadsbestuur.

Op den requeste van Arent Jans en Trijntje Mienderts, ehelieden woonende bij Ruiskerbrugge onder Noorddijk, hoe hun eenigste kint zijnde een jongetje van 1½ jaar den 26 junij in een sloot in't water agter hunne behuisinge is gevallen, dog door den remonstrant daaruit spoedig uitgehaalt, en als ten eenemaal dood scheen, dat vervolgens door de vrouw alle mogelijke hulpe is toegebracht en door 's Heeren zegen wederom tot zigzelve gebracht is, invoegen zulks alles legaal word daargedaan met de attestatien. Overzulks vermeenen supplianten dat hun regtmattigst toekomen de praemien daarop gesteld, boven't geen suplicants vrouw ter beloning zal worden gegeven en de angewende onkosten, waarom verzogten uit hoofde bovengemeld, dat na gedane begrootinge van't geene suppliant zal genieten, de praemien cum annexis op de conservatie en't behout der drenkelingen gestelt, te mogen genieten.¹

Laat dat even indalen. Je enige kind, een jongetje van anderhalf, valt in de sloot rond het erf. De vader haalt het ijlings uit het water; de moeder begint het joch te reanimeren, met succes! En daarop wend je je tot burgemeesteren en raad, want: op het redden van een drenkeling staat een premie, en die hebben zij hiermee toch wel verdiend. Een premie voor hem, een beloning voor haar, plus een onkostenvergoeding... Met attestaties van derden om deze heldendaden te bewijzen. Het deed mij warempel deugd dat B&R in dit verzoek difficulteerden, overigens zonder enig commentaar. Verstrekking van een premie wegens het redden van een drenkeling kwam overigens wel voor. In dezelfde periode noteerde ik daarvan een voorbeeld:

Op den req. van Jacobus Cornelis, hoe het kind van Foure Zuilman op den 28 juni jongst met gevaar van zijn eigen leven uit het water is gehaalt en alle middelen angewend om hetzelve te doen bekomen; dat zijnde in een behoeftige omstandigheid daarom verzogte, dat de stads waterschults moge worden geauthoriseerd aan suppliant de praemie van drie ducaton te voldoen. Dit werd door B&R wel degelijk toegekend.²

Ik werd wel meteen nieuwsgierig hoe het met het geredde kind van Arent Jans en Trijntje Meinderts was afgelopen. Zo te zien: prima. Hij werd volwassen, koos net als zijn vader als beroep riet- of dakdekker (ook niet vrij van risico's), trouwde twee keer en had twee gehuwde zoons. Ik maakte er geen complete genealogie van, maar beperkte me in grote lijnen tot de ouders en deze éne zoon.

I. Arent Jans, ged. Noorddijk 20 jan. 1754, rietdekker, visscher (1826), overl. Middelbert (gem. Noorddijk, oud 81 jr.) 28 juli 1832, zn. van Jan Goossens en Grietje Arents, tr. 1. Middelbert 11 mei 1783 Trijntje Meinderts, geb. Ruischerbrug, ged. Noorddijk 13 maart 1754, overl. tussen 3 mei 1795 en 22 april 1796, dr. van Meindert Freeriks en Gepke Bartholomeus, tr. 2., otr.

Noorddijk 1797, tr. Woltersum 13 mei 1797 Claasje Jans, ged. Woltersum 3 okt. 1779, overl. Middelbert (gem. Noorddijk, oud 67 jr.) 25 sept. 1763, dr. van Jan Teunis en Trijntje Wiltes.

De identiteit van Arent Jans als zoon van Jan Goossens en Grietje Arents wordt bevestigd door zijn aanwezigheid bij het huwelijkscontract van zijn zuster Frouke Jans met Aaldrik Harms, dat op 12 april 1796 te Garmerwolde werd gesloten. Hij was toen al weduwnaar van Trijntje Meinders.

Een jaar later wenste hij te hertrouwen. Dat betekende een boedel-inventarisatie en voogden; er waren immers kinderen. De boedel bestond primair uit een huis en tuintje te Noorddijk, ter waarde van f 350; 2 koeien en een vaars, tezamen f 110; eenige visnetten en een klein schipje, f 25; en een vrij normale woninginventaris. De totale waarde was f 550, de schadelijke staat bedroeg f 250 (die werd niet verantwoord, vermoedelijk betrof het de hypotheek op het huis) en netto resteerde er dus f 300.³ Dat Arent Jans later een keer voorkomt als visser, is dus niet uit de lucht gegrepen.

Een week later werden er voorstanderen aangezwoeren.⁴ Dat werden Jan Meinders woonachtig te Euvelgunde principale voormond, Gozen Jans te Tesinge sibbevoogd (hij stelde domicilium citandi ten huize van de voormond) en Jan Abrahams te Noorddijk vreemde voogd. Een afkoop door deze voogden met de vader moet er wel geweest zijn, maar kon ik niet achterhalen.⁵

Uit het eerste huwelijk:

- 1 Jan Arents, ged. Noorddijk 9 jan. 1785, volgt II.
- 2 Gepke Arents, ged. Noorddijk 20 dec. 1786, verder niet aangetroffen.
- 3 Grietje Arents Kamphuis, ged. Noorddijk 11 okt. 1789, tr. Ten Boer 10 mei 1818 Kornelis Klasens Laning, geb. Ten Boer, boerenknecht, zn. van Klaas Pieters Laning en Hindrikje Kornelis.
- 4 Meindert Arents Kamphuis, ged. Noorddijk 21 okt. 1792, overl. Middelbert (gem. Noorddijk, oud 33 jr.) 8 febr. 1827.
- 5 Frerik Arents, ged. Noorddijk 3 mei 1795, verder niet aangetroffen.

Uit het tweede huwelijk:

- 6 Trientje Arends Kamphuis, ged. Noorddijk 18 maart 1798, overl. Ten Boer (oud 45 jr.) 22 aug. 1843, tr. Ten Boer 9 april 1820 Siem[en] Willems Bouwman, geb. Wittewierum, arbeider, zn. van Willem Klasens Bouwman en Gepke Harms Koning.
- 7 Jan Arends Kamphuis, geb. Ruischerbrug 18 dec., ged. Noorddijk 26 dec. 1799, dekker, tr. Noorddijk 30 mei 1822 Janna Tjapkes de Boer, ged. Noorddijk 12 maart 1795, dr. van Tjapke Hindriks en Fenje Pieters.
- 8 Geessien Arents, geb. Ruischerbrug, ged. Noorddijk 23 mei 1802.
- 9 Hilje Arends Kamphuis, geb./ged. Noorddijk 3 maart/11 maart 1804, overl. Middelbert (gem. Noorddijk, oud 22 jr.) 12 aug. 1826.
- 10 Jantje Arends Kamphuis, geb. Kleine Harkstede 5 juli, ged. Middelbert 27 juli 1806, overl. Middelbert (gem. Noorddijk, oud 8 jr.) 21 maart 1814.

II. Jan Arends Kamphuis, ged. Noorddijk 9 jan. 1785, arbeider (1813), rietdekker (vanaf 1815), koornschipper (1852), overl. Garmerwolde (gem. Ten Boer, oud 81 jr.) 26 april 1852, tr. 1. Noorddijk 6 febr. 1813 Anna Maria Holstein, ged. Hoorn N.H. 17 febr. 1786, overl. Middelbert (gem. Noorddijk, oud 45 jr.) 12 jan. 1831, dr. van Dirk Holstijn en Aaltje van Dalen, tr. 2. Ten

Boer 16 dec. 1841 Jantje Laurens Koning, geb. Euvelgunne 28 mei, ged. Engelbert 3 juni 1792, overl. Garmerwolde (gem. Ten Boer, oud 71 jr.) 7 febr. 1864, dr. van Lauwrens Tonnis en Elizabeth Pieters, eerder gehuwd met Aldert Jans Bolhuis, korenschipper.

Bij het overlijden van Jantje Louwerens Koning was zij weduwe van Aldert Jans Bolhuis; haar tweede man werd in de akte niet genoemd.

Uit het eerste huwelijk:

- 1 Arent Kamphuis, geb. Noorddijk 10 april 1813, rietdekker, overl. Middelbert (gem. Noorddijk, oud 29 jr.) 20 jan. 1843, tr. Noorddijk 11 febr. 1841 Siebrich Bolhuis.
- 2 Aaltje Kamphuis, geb. Middelbert (gem. Noorddijk) 23 okt. 1815, overl. Middelbert (gem. Noorddijk, oud 10 jr.) 8 sept. 1826.
- 3 Derk Kamphuis, geb. Middelbert (gem. Noorddijk) 28 juni 1823, rietdekker, overl. Groningen (oud 81 jr.) 23 sept. 1904, tr. 1. Noorddijk 18 mei 1844 Aaffien Evenhuis, tr. 2. Noorddijk 25 nov. 1848 Antje Bakker.

Noten:

- 1- GrA, Stadsbestuur van Groningen [1605], inv.nr. 633, Rekestboek dl. 68, 24 juli 1786.
- 2- GrA, Stadsbestuur van Groningen [1605], inv.nr. 634, Rekestboek dl. 69, 1 nov. 1787.
- 3- GrA, RA Selwerd en Sappemeer [730], inv.nr. 1395, 14 april 1797.
- 4- GrA, RA Selwerd en Sappemeer [730], inv.nr. 1496, 21 april 1797.
- 5- Ik zocht tevergeefs in GrA, RA Selwerd en Sappemeer [730], inv.nrs. 1616 en 1617.

Allemaal digit@al zestig (60)

Antonia Veldhuis, Veenwouden

Naar aanleiding van mijn oproep voor adressen van websites schrijft Erik Stam dat hij zowel Stam als Pool (naam moeder) heeft onderzocht. Hij zegt dat in dit verband met name Pool interessant is omdat die familie uit Groningen komt. De oudste Pool die hij vond was Roelf Roelfs Pool, geboren in 1727 in Westeremden. 'Leuk' is dat Roelf Roelfs failliet ging en van de rechtsgang die daaruit voortkwam de documenten bewaard zijn gebleven. Een zoon van Roelf Roelfs Pool was Jan Roelfs Pool. Die trouwde met Anna Westermolen uit Winneweer. Zij gingen wonen in Appingedam. Hier is Anna bijzonder door haar geboortehuis, namelijk de herberg te Winneweer dat ook een tolhek was voor passerende schuiten. Café Winneweer werd helaas verkocht. Het vervolg van die geschiedenis heeft hij enigszins kunnen achterhalen. Verder is nagenoeg de hele familie Pool geëmigreerd naar de USA. Alleen zijn voorouder Albertus Pool, door omstandigheden, niet. Ten slotte is er Grietje Siegers, een vrouw die samenwoonde met een Fries. Hij was getrouwd, maar kreeg met Grietje acht kinderen, waaronder mijn overgrootvader Kornelis Siegers uit Winsum. Tot zover de Groningse familie geschiedenissen. U vindt ze allemaal terug op Erik zijn website <http://www.stamek.nl>. Verder is er natuurlijk de voorouderlijke lijn van zijn vader, maar die komen uit andere gebieden dan Groningen.

Als ik voorouders mis, kijk ik eerst even in Amsterdam: archieff.amsterdam/indexen. Ik vond er menig vermiste persoon terug. Indertijd in de anonimiteit, maar door het maken van indexen

op diverse bestanden nu gemakkelijk(er) te vinden. Een kleine greep uit de indexen: *Begraafregisters*, *Bevolkingsregisters* diverse jaren, *Boedelpapieren 1634-1938*, *Doopregisters 1564-1811*, *Militieregisters 1828-1940*, *Patiëntenregisters 1818-1899* en *Confessieboeken 1535-1732* (verhoren van van misdada verdachte personen). Ze zijn in een keer te doorzoeken, maar u kunt ook selecteren per index. Over de confessieboeken schreef ik diverse artikel, waaronder mensen die de doodstraf kregen in Amsterdam.

Een foto van een voorouder van mijn eega vond ik onder *Signalementsregister 1880-1917*. Dat dit geregistreerde gevangenen zijn zie je na het fotoshoppen van het merkje niet meer terug. Indertijd geen geld, nu toch een foto van een voorouder. Als een afbeelding niet bij een vermelding staat kunt u die opvragen. Het archief doet mee aan scanning on demand (gratis scans op aanvraag).

Niet bij elke vermelding in wiewaswie, allefriezen en allegroningers staan de bijbehorende scan. *Zoekakten* was een geweldige site voor deze ontbrekende afbeeldingen, maar die ging helaas uit de lucht. Alternatieven zijn genver.nl en *Familysearch*.

Op familysearch.org/search/collection/list kiest u voor *Continental Europe*, Nederland(e) en selecteert hier uw provincie. Ik zocht een begraven in Zwolle en selecteerde dus *Overijssel*, *Church records 1542-1893* en daarna *Browse through 128,910 images*. Nu moest ik nog even inloggen (gratis, geen verplichting) en kon nog kiezen tussen *Alle Gezinten* of meer specifiek. Door gewoon maar wat lidmatenboeken, doopboeken enz. door te bladeren kon ik nog een paar gezinnen aanvullen. Een derde mogelijkheid is familysearch.org, *search*, *catalog*, naam plaats intikken en treffers selectie, *browse*.

Op google.nl tikte ik enige namen tussen haakjes ("Johannes Lijphart") in, dit verbond me door met indexen van archieven waar ik niet had gezocht. En de familie ook niet had verwacht. Kijk ook nog even (weer) op [vanpapiernaardigitaal](http://vanpapiernaardigitaal.nl), ook daar staan bestanden, veelal met index. Toen ik enige tijd later weer wilde zoeken, was Nederland verdwenen in de lijst. Om toch het lidmatenboek van Tzummarum in te zien tikte ik in google de zoekwoorden *lidmaten Tzummarum familysearch*. Dit bracht me op de site genealogiewerkbalk.nl, waar keurig stond welke boeken van die plaats er beschikbaar waren.

Op de genealogie-website joswiers.nl (mevr. Jo Swiers) staat: "Een mensenleven is als een boek met een open einde. Want elke nieuwe generatie voegt weer een nieuw hoofdstuk toe". Ze schrijft: "Ik ben een eind over de 80 (dus zelf al bijna 'genealogie' ;-)) en daardoor is o.a. mijn concentratie veel slechter". Na mijn bedankje voor het sturen van de url schreef ze dat ze weer in genealogie-sferen was gekomen. Een fragment van een gedichtje dat op haar site staat wil ik u niet onthouden: "Die zee heeft me te pakken, is m'n leven / het is en blijft de zin van mijn bestaan / en vraag je me om aan de wal te blijven / dan is het met m'n leven snel gedaan".

Jo schrijft verder: "Mijn genealogie website is het resultaat van heerlijke hobby-jaren met verrassende, blij makende resultaten.

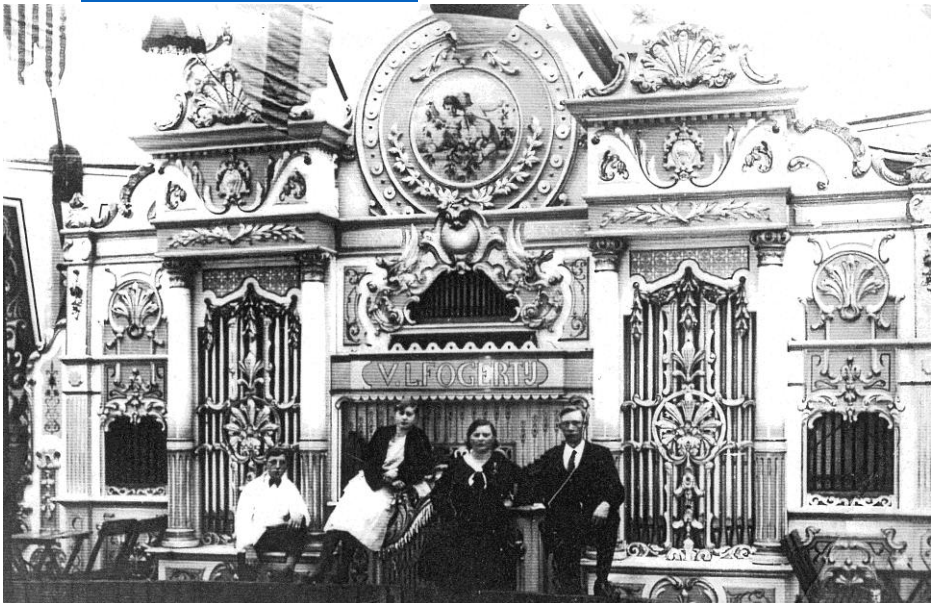
Aan vaders kant Timen Swiers, zeeman pur sang, ontdekte ik namelijk schippers en zeelieden in de Swiers-generaties van eeuwen her. Ook moeders voorouders - Valk - lieten zich niet onbetuigd met hun soms Friese adellijke oorsprong van eeuwen geleden en in later tijd enkele boeiende bestuurlijke functies in Groningse-stad". Lees vooral verder op haar site!

Henk Werk: "Op mijn website genealogieën van Groningse geslachten, genealogieën van (voorheen) bekende en vermaarde kermisgeslachten met in het brandpunt exploitanten met Groningse roots. Voorts genealogieën van op zee omgekomen zeelieden, een uitgebreid verslag over de vestiging van Poolse immigranten in Nederland en de passagierslijst van het Campagne Fregatschip "Duisburg" waarmee 264 Nederlanders op 1 mei 1866 naar Noord-Amerika vertrokken. Verder aandacht voor slachtoffers van de Holocaust en voor een ver familielid die een kwalijke rol speelde tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Mijn eigen familie zet ik in het spotlicht met een stamboom die begint in Utrecht in de eerste helft van de zeventiende eeuw en met een kwartierstaat die opent met kwartierdrager, en beheerder van deze website, Hindrik (Henk) Werk.

Niet op mijn eigen website maar op die van Herman Atsma (www.vakantie-villa.nu/Collumn-Henk-Werk/index.php) staan mijn columns over nostalgische kermisattracties en kermisvermaak.

Kennis die ik de afgelopen 30 jaar heb vergaard over de kermis en kermisgebak deel ik door middel van lezingen, die ik aankondig op mijn homepage. Ook schreef ik enige boeken, zie mijn website home.hccnet.nl/h.werk/index.htm".

Mortierorgel in de danssalon van de Groninger kermisexploitant Vernon Leicester Fogerty, 1924-1935 (Fotocollectie Henk Werk).

Een algemene tip die ik binnenkreeg na mijn oproep in de Nieuwsbrief van de NGV wil ik u niet onthouden.

“Aan het stamboomonderzoek gaf ik een verlengstuk door collages en placemats te maken voor mensen die lijden aan dementie. U vindt daarvan een interview met mij door te googelen naar: placemat sjaak.” Ik keek even op de site en haalde hiervan: Toen familieleden van Sjaak de Reuver gingen dementeren, maakte hij placemats met foto's en hun stamboom. Ook de verzorgenden waren er heel blij mee. Hoe hij op het idee kwam? “Ik houd me al jaren met plezier bezig met het uitzoeken van stambomen. Toen mijn zus en zwager – allebei demeterend - zestig jaar getrouwd waren, heb ik als cadeau een collage foto's gemaakt met hun stamboom. Dat was een enorm succes”. Misschien een idee wat navolgen behoeft? De tiny url is <https://tinyurl.com/y37e6ccv>.

Tot slot nog even een verwijzing naar downloads. Via docplayer.nl en na het intikken van groninga kunt u de inhoudsopgaven van dit jaarboek van 1954 tot en met 2011 downloaden en inzien. De woorden genealogie groningen geeft onder andere de treffers huwelijkscontracten Bellingwolde, Finsterwolde, Vriescheloo, Wedde en Scheemda en het doopboek Bellingwolde.

“In het kader van jouw vermeldingen van interessante bronnen op internet verwijs ik (Eppo van Koldam) je ook graag naar de ‘bronbewerkingen’ op de site van de Harense Historische Kring Old Go (www.oldgo.nl). Dit zijn, onder *Publicaties*, *Bronbewerkingen* onder andere: Panden Rijsstraatweg Haren-Centrum, Doodboek Noordlaren, Ver Nummering huisnummers na 1930, Register naamsaanneming en Oorlogsgraven.”

Bij mijn geboorte-inschrijving staat bij de vermelding van de plaatsnaam 'toevallig' vertelde onlangs iemand mij. Dit had ik nog nooit gehoord, dus maar eens even zien in allefriezen of het meer voorkwam. Intikken van het woord toevallig leverde 666 vermeldingen op van 1800 tot 1859. Allegroningers geeft met hetzelfde woord 90 treffers, lopend van 1675 tot 1875. Een groot deel heeft de vermelding 'toevallig met het schip hier liggend'. De rest ervan zal op visite zijn geweest bij familie/bekenden, zoals de notitie in Franeker van de dood van het dochtertje van Lyphart. Er staat bij dat ze niet in die plaats wonen. Wel woont er familie van mevrouw, zelf woonde ze in Tzummarum. Soms blijkt uit advertenties dat iemand elders woonde, zoals bij Bouwina Smidt uit

Groningen. Haar echtgenoot overlijdt als ze bij haar vader in Leeuwarden op bezoek zijn. Vindt u dus iemand zijn overlijden of geboorte ergens waar u het niet verwacht (bijvoorbeeld via wiewaswie), kijk dan naar de daar wonende familie.

*** * Heden nacht omstreeks 12 uren, trof mij de allergevoeligste slag mijnes levens! door het affterven van mijnen teder geliefden echtgenoot, den Heere WIJNANDUS WINTERSWIJK KUTSCH, in leven Medicinæ Doctør te Leeuwarden, met mij alhier zijnde om mijnen vader te bezoeken; na eene ziekte van 14 dagen, in den ouderdom van bijna 27 jaren, mij nalatende een kindje van 30 weken, dienende deze tot kennisgeving aan familie en bekenden.**
GRONINGEN, B. M. SMIDT,
den 30 Mei 1818. wed. W. W. KUTSCH.

Nieuws van de Archieven

Teijo Doornkamp, Groningen, doornkamp@zonnet.nl
Groninger Archieven, Cascadeplein 4, tel. 050-5992000;
www.groningerarchieven.nl

Het betreft een greep uit de (genealogische) werken die zich nieuw bevinden in de bibliotheek van de Groninger Archieven. U kunt deze boeken aanvragen.

32750 *Die Familien der Kirchengemeinde Wiesens (1642-1908)*, Gerd Kroon, eigen uitgave, 2019. Door de Upstalsboom-Gesellschaft te Aurich verzorgde ongewijzigde herdruk van het origineel uit 2004. Dat geldt ook voor 32751 (*Die Familien der Kirchengemeinde Großefehn*) en 32752 (*Die Familien des Spetzer Fehns*).

32768 *Ewsum : de borg en zijn bewoners*, Historische Vereniging Middelstum, 2019. Met literatuur- en bronnenopgave.

32776 *Stadterspaleizen : de Amsterdamse School in de stad Groningen*, Norma van der Horst. Met literatuur- en bronnenopgave en registers.

32794 *De aartsvaders : grondleggers van het Nederlandse bedrijfsleven*, Wim Wenekes, 2018. Met aandacht voor de familie Scholten.

32816 *Die Familien der evangelisch-reformierten Kirchengemeinde Cirkwehrum (1725-1910)*, Gerhard Neeland, 2019.

32830 *Veendam - geschiedenis van de Grote Kerk*, Ed Panman, Adolph Rots, College van Kerkrentmeesters, Protestantse Gemeente, 2019.

32839 *Verhalen uit het kloosterhof : over klooster Yesse in alle tijden*, Hein Bekenkamp, Annemiek Bos, Bart Flikkema, Marry Heidema, Hans Punte, eigen uitgave, 2019.

32874 *Ulskenheerd en haar bewoners : de laatste 150 jaar als boerenbedrijf*, J.S. Biewenga, J.J.H. Oudega-Schokker, eigen uitgave.

Geschiedenis Literatuur Architectuur Natuur
Duitse boeken voor Duitse prijzen

Boeken over Groningen

BOEKHANDEL
GODERT WALTER

Oude Ebbingestraat 53
9712 HC Groningen

050-312 25 23
info@godertwalter.nl
www.godertwalter.nl

Boekenrubriek

Teijo Doornkamp, Groningen, doornkamp@zonnet.nl

Ook deze keer weer een aantal boeken die een raakvlak hebben met onze provincie en haar geschiedenis en die ook langs onze hobby de genealogie schuren. Misschien aan uw aandacht ontsnapt, omdat u over ver woont, kunnen zij u toch nog inspireren en verrijken. De meeste regio boeken verschijnen namelijk in de eigen regio.

Verschenen boeken

In een tijdsgewricht – De R.K. jongens- en meisjescongregatie in de stad Groningen tussen 1957 en 1969 - Rudolf van Glansbeek schreef een boek over de congregaties (verenigingen) van kinderen binnen de R.K. kerk in Groningen, in 1969 opgeheven. Hij raakt daarbij ook aan de veranderende plek van de katholieke gemeenschap binnen een sterk veranderende wereld. Te koop bij de auteur voor € 24,00 (inclusief toezending) via rcmvanglansbeek@hetnet.nl.

De molens van Uithuizen : vijf eeuwen molengeschiedenis - Bob Poppen, oud-molenaar op De Liefde in Uithuizen, en Jacob Jan Medendorp, lokale historicus van Uithuizen, beschreven de geschiedenis van de 11 molens in de voormalige gemeente Uithuizen. Met een uitgebreid persoonsregister interessant voor familieonderzoekers uit deze regio. Te koop voor € 39,50 bij de Stichting Uitgaven Noord-Groningen (uitgavennoordgroningen.nl).

De Loffelyke Compagnie Schutterije der Fortresse Delfzijl, 1629-1795 - Ingena Vellekoop beschrijft de schutterij, de civiele verdedigers van de schans Delfzijl, vanaf het ontstaan in 1629 tot de opheffing in 1795. Het boek geeft een mooi inzicht in de geschiedenis van deze periode en de invloed van de notabelen op het bestuur van Delfzijl. Te koop voor € 19,95 bij groningerboeken.nl.

Hoogkerk verandert : van Lieuwerderwolde naar Groningen - Siep Eldering beschrijft de transformatie Hoogkerk agrarische dorpje naar industrieel centrum, en wat dat heeft gedaan met haar bevolking. Te koop voor € 25,00 bij de auteur via s.c.eldering@wxs.nl.

Foxhol en Foxholsterbosch : unieke dorpen met een rijke historie en interessante inwoners - Daan Hulsebos beschreef de geschiedenis van beide dorpen. Het boek liep zodanig storm dat er inmiddels een 2e druk is geproduceerd. Te koop voor € 25,00 bij de auteur via boekfoxhol2019@kpnmail.nl.

Historische atlas NL : hoe Nederland zichzelf bijeen heeft geraapt - Martin Berendse en Paul Brood beschreven de ontstaansgeschiedenis van Nederland aan de hand van kaarten, vredesverdragen en andere historische stukken. Rijk geïllustreerd, dus vooral een kijk- en bladerboek. Te koop voor € 34,95 bij wbooks.com.

Bestuur van de afdeling Groningen

Voorzitter en plaatsvervangende afgevaardigde

E.M. van Koldam P.J. Noël Bakerstraat 86, 9728 WD
Groningen

voorzitter-GRN@ngv.nl

06-22376299

Penningmeester, vice-voorzitter en afgevaardigde

H. Boels Stadsweg 47, 9791 KA Ten Boer

penningmeester-GRN@ngv.nl

050-3023207

Secretaris, PR en webredacteur

S. Dallinga Wilkerweg 1, 9461 CK Gieten

secretaris-GRN@ngv.nl

06-28846667

Bestuurslid en webredacteur

T.H. Doornkamp Gerbrand Bakkerstraat 70, 9713 HM
Groningen

nieuwsredacteur-GRN@ngv.nl

06-11349055

Redactie GroninGEN

K. Bijsterveld Burchtweg 7, 9771 BA Sauwerd

redactie.ngv.groningen@gmail.com

050-3061570

T.H. Doornkamp Gerbrand Bakkerstraat 70, 9713 HM
Groningen

06-11349055

Knipseldienst

M. Becker-Jager Frankrijklaan 49, 9501 RN Stadskanaal

Website NGV afdeling Groningen ontdekjouwverhaal.nl/onze-afdelingen/groningen

Inhoud GroninGEN

maart 2020, nummer 1, jaargang 27

Voorwoord	1
Van de voorzitter	2
Digitaal toezenden GroninGEN	3
Agenda	3
Genealogisch spreekuur	3
Basiscursus genealogie	4
Studiegroep genealogie	5
Lidmatenproject - stand van zaken	5
Indexen GroninGEN 2018 en 2019	6
Dag van de Groninger Familiegesciedenis	7
Als een dief in de nacht - Het leven van Johannes Geerts Pool (1806-1847)	7
Tweemaal Lucas Wegman te Veendam (R.K.)	14
Naamlijsten LII	18
Een katholieke familie Hovingh uit Slochteren	19
Bijna verdronken... (Kamphuis, Noorddijk)	24
Allem@@l digit@@l zestig (60)	26
Nieuws van de Archieven	30
Boekenrubriek	31
Colofon	32

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de opgenomen artikelen!

ISSN-nummer: 1380-7277

**Indien onbestelbaar:
Redactie GroninGEN
Gerbrand Bakkerstraat 70
9713 HM Groningen**

www.ontdekjouwverhaal.nl/onze-afdelingen/groningen